

LA DEMOCRÀCIA MÉS ENLLÀ DEL VOT

PRESENTAR LES INNOVACIONS DEMOCRÀTIQUES ALS JOVES

CONJUNT D'EINES PER A PROFESSIONALS
DE JOVENTUT I PROFESSORAT

Cofinançat per
la Unió Europea

IMPRESSIÓ

Versió en línia: www.democracyandyouth.org

Autors

Magdalena Domańska
Katarzyna Anna Klimowicz
Séverine Lenglet
David Nacher
Alba Ortega Flores
Michael Siegel
Michał Tragarz
Susanne Ulrich
Martin Wilhelm

Editors

Center for Citizenship Education, Noakowskiego 10. 00-666 Varsòvia, Polònia;
ceo@ceo.org.pl; <https://ceo.org.pl/english>

Citizens For Europe gUG, Postfach 080641, 10006 Berlín, Alemanya;
diyw@citizensforeurope.org; <https://citizensforeurope.org>

Associació Catalana de Professionals de Joventut, C/ Calàbria 120, 08015 Barcelona, Espanya;
info@joventut.info; <https://joventut.info/>

Deutsche Gesellschaft für Demokratiepädagogik e.V., Müllerstraße 156a, 13353 13353 Berlín, Alemanya;
info@degede.de; <https://www.degede.de>

Disseny, maquetació i il·lustracions:

Marcus Mazzoni, Yorgos Konstantinou (Imagistan)

Llicència:

Llicència Creative Commons 2023: CC BY-NC-SA

Aquesta llicència permet combinar, adaptar i fer creacions a partir del nostre treball de forma no comercial, sempre que se'ns mencioni i s'obtinguin llicències per a noves creacions sota els mateixos termes.

Socis del projecte:

Exempció de responsabilitat: el suport de la Comissió Europea a l'elaboració d'aquesta publicació no constitueix una aprovació del seu contingut, el qual reflecteix únicament l'opinió dels autors, i la Comissió no es fa responsable de l'ús que pugui fer-se de la informació que conté.

Índex

Innovacions democràtiques en el treball amb joves: una resposta a la crisi de la democràcia

4

Què és aquest conjunt d'eines i com s'ha de fer servir?

5

Com començar a treballar amb joves de manera participativa

6

Pressupostos Participatius: el que són i el que no són

10

Pressupost Participatiu a l'escola

12

Dia de la presa de decisions: Pressupost Ciutadà d'Eberswalde

16

Pressupost Participatiu Juvenil de la Garrotxa

23

Assemblees Ciutadanes: el que són i el que no són

29

Assemblea del Clima de Varsòvia

31

Model de Consell Ciutadà de Vorarlberg

38

Youth Act Barcelona

45

Grups de Joves Autoorganitzats i Eines de Participació Digital

50

Extinction Rebellion, Polònia

52

Eina Digital Aula

56

Grup Divers d'Osona

63

Sobre els autors

69

INNOVACIONS DEMOCRÀTIQUES EN EL TREBALL AMB JOVES: UNA RESPOSTA A LA CRISI DE LA DEMOCRÀCIA

Un dels principals objectius de l'educació, tant formal com no formal, és preparar i capacitar els joves perquè participin i es desenvolupin en una «societat democràtica» com a ciutadans actius. Aquest és l'àmbit de les competències socials i cíviques, dos dels vuit àmbits de competències clau descrits en les recomanacions del Consell de la Unió Europea.¹

Sovint, l'educació cívica a les escoles es limita només a l'aspecte teòric d'aquestes competències, per exemple, com funcionen els sistemes electorals tradicionals i les institucions polítiques representatives. En molts centres escolars europeus hi ha institucions democràtiques (per exemple, consells d'estudiants) la finalitat de les quals és donar als alumnes la possibilitat de posar en pràctica aquestes competències cíviques. No obstant això, molt sovint la seva limitació és que són òrgans representatius i només permeten a pocs alumnes participar en la presa de decisions sobre el centre. Una situació similar es dona en els organismes juvenils que fan costat als governs locals (com els consells municipals de joventut). En la majoria de les escoles i municipis, la resta de la comunitat juvenil és més aviat un observador passiu i un receptor d'acords que venen de dalt. D'aquesta manera, l'escola com a context reflecteix la forma típica de funcionament dels ciutadans en els sistemes contemporanis de democràcia representativa. De la mateixa manera que molts ciutadans senten que tenen una escassa influència sobre el que passa al seu país, molts estudiants creuen que no tenen poder sobre les coses que passen a la seva pròpia escola.

CONSEQÜÈNCIES D'AQUESTA SITUACIÓ EN L'ÀMBIT ESCOLAR I LOCAL

- La democràcia es percep com un mecanisme que permet que només unes quantes persones tinguin una influència real en el procés de presa de decisions.
- Falta de confiança entre els alumnes: l'escola es percep com una institució dirigida per adults.
- Un efecte sobre l'actitud cap a les institucions democràtiques en general: per exemple, una crisi de confiança cap a la democràcia entre els joves.
- La disminució del nivell de compromís social entre els joves i els adults joves en la majoria dels països europeus.

QUINA PODRIA SER LA SOLUCIÓ?

- Mostrar als joves possibilitats de participar en la presa de decisions a diferents nivells (escola, govern local, activisme local).
- Fer que les escoles siguin més inclusives: els consells d'estudiants i les institucions democràtiques haurien d'incloure tota la comunitat escolar en els processos de presa de decisions.
- Involucrar els joves en iniciatives democràtiques que vagin més enllà del procés electoral, tant a les escoles com a les comunitats locals.
- Utilitzar eines per involucrar els joves en els processos democràtics que s'adaptin a la seva edat, percepció i necessitats (per exemple, eines digitals).

¹ https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CONSIL:ST_9009_2018_INIT&from=EN

QUÈ SÓN LES INNOVACIONS DEMOCRÀTIQUES I LA PARTICIPACIÓ CIUTADANA?

Les innovacions democràtiques són processos participatius que empoderen les persones i els permeten involucrar-se en la presa de decisions i en l'elaboració de polítiques públiques a les seves comunitats i institucions, en l'àmbit local, regional o nacional, més enllà de les votacions tradicionals (un altre terme sinònim utilitzat per a aquests processos és participació ciutadana). Aquest enfocament es va desenvolupar com a resposta a la crisi de la democràcia en el món, el diagnòstic de la qual era que els ciutadans estan decebuts amb la democràcia perquè no senten que tinguin una influència real en els assumptes que els importen. Veuen la democràcia com un joc per als rics i les elits, però no per a la «gent normal». Creiem que la resposta a aquesta crisi no és l'autoritarisme, sinó més aviat democràcia i poder per al poble.

DE QUÈ TRACTA AQUEST CONJUNT D'EINES? COM S'HA D'UTILITZAR?

Aquest conjunt d'eines us vol ajudar a introduir el tema de les innovacions democràtiques en el treball amb els joves i a aplicar enfocaments participatius. Proposa un conjunt d'activitats i mètodes d'educació no formal per presentar aquest tema entre els joves de dotze a vint anys amb l'objectiu d'inspirar-los a participar més en la presa de decisions de les seves escoles i comunitats.

Abordem els següents tres tipus d'innovacions democràtiques que poden introduir-se en diferents contextos de treball amb joves:

- Pressupostos participatius
- Assemblees ciutadanes
- Grups juvenils autoorganitzats i eines de participació digital

Per a cadascuna d'aquestes tres innovacions, aquest conjunt d'eines conté els elements següents:

- Tres vídeos breus que presenten les innovacions democràtiques de tres països: Alemanya, Espanya (Catalunya) i Polònia. Cada vídeo presenta mecanismes participatius que permeten a les persones formar part dels processos de presa de decisions i que es podrien presentar com a exemple de bones pràctiques.
- Un conjunt de tres activitats per dur a terme amb els joves i practicar cada una de les innovacions democràtiques vinculades a cada vídeo. Les activitats, que contenen descripcions detallades pas a pas, estan pensades perquè les desenvolupi un professor o treballador de joventut amb joves d'escoles i grups de joves, i tenen diferent durada (des de 45 minuts fins a diverses hores). Algunes d'elles presenten una determinada innovació democràtica als joves, però la majoria d'elles contenen elements relacionats amb la presa conjunta de decisions.
- Aquest conjunt d'eines està pensat per ajudar-vos en la vostra feina diària: podeu triar quantes activitats fareu servir i adaptar-les a les vostres necessitats (i a les del vostre grup).

Els mètodes presentats i els exemples d'activitats no són les úniques solucions, de la mateixa manera que no hi ha formes úniques de resoldre el problema de la crisi democràtica, ni tampoc hi ha respostes definitives als diversos reptes que planteja l'època contemporània. Aquest conjunt d'eines pretén ser el primer pas perquè introduïu les innovacions democràtiques com a tema en la feina que feu amb els joves. Desitgem que us sigui útil.

COM COMENÇAR A TREBALLAR AMB JOVES DE MANERA PARTICIPATIVA

La participació i les innovacions democràtiques no són només termes difícils, també és un gran repte treballar amb els joves d'aquesta manera. Utilitzar les activitats i els vídeos d'aquest conjunt d'eines no garanteix que el vostre grup de joves, la vostra classe o la vostra escola siguin plenament participatius i democràtics. D'aquí sorgeixen les preguntes: com podem desenvolupar la democràcia en el treball amb joves?, com podem ampliar la seva comprensió de la democràcia?

Sensació de seguretat dins del grup

- Aquesta és una regla fonamental: no podem esperar una veritable inclusió i cooperació fins que aconseguim que les persones se sentin segures en el grup i confiïn les unes en les altres i en el professor/formador.
- Com ho podeu aconseguir?
- Establiu normes (contracte) en col·laboració amb el grup, cenyiu-vos a aquestes normes i sigueu coherents a l'hora de complir-les.
- Reaccioneu davant qualsevol mena de comportament burleta o agressiu que menyspreï altres persones.
- Feu que tothom se senti important en el grup: doneu la mateixa oportunitat de parlar, valoreu la presència i les activitats de cada persona.
- Oferiu a tothom l'oportunitat d'expressar-se i de donar la seva opinió: pregunteu de què els agradaria parlar, què els preocupa i interessa actualment. Escolteu, sense jutjar, animeu-los a parlar.
- Preneu-vos seriosament la veu dels joves.
- Garantiu la coherència i el ritme: per exemple, amb un ordre del dia de reunió similar, resums mensuals repetits, passos o preguntes repetides en els debats de grup.
- Debateu obertament els reptes i els conflictes: potser no és el més agradable, però quan les disputes i els conflictes no es discuteixen dins del grup poden causar inseguretat i divisions entre els membres.

Sentit de comunitat

Els membres del grup s'han de sentir com una comunitat i s'han de poder comunicar obertament i sense violència.

Com ho podeu aconseguir?

- Fomenteu senyals visibles de comunitat: per exemple, el nom triat per al grup o la classe, un escut, un espai o una sala creats conjuntament, samarretes amb un logotip, etc.
- Feu exercicis o activitats d'integració en el grup acabat de formar.
- Faciliteu temps per a converses informals.
- Adopteu el punt de vista dels joves. Parleu del que és important per a ells per treballar de manera efectiva. Recordeu que els estudiants utilitzen els telèfons intel·ligents per treballar, buscar informació o prendre notes, i per això cal considerar la possibilitat de permetre'ls que els facin servir durant el temps que passeu amb ells.
- Celebreu junts fins i tot els petits èxits, agafeu-vos temps per descansar, passeu temps en un ambient no formal. El simple fet de sortir junts a una cafeteria o a un parc pot marcar la diferència.
- Atorgueu responsabilitats sobre diferents temes. Això pot incloure la cura de l'espai comú, l'organització de vacances o esdeveniments, la celebració de reunions o el seguiment de les activitats. Comenceu per les coses més petites i aneu passant a les més grans a poc a poc; pot ser que amb el temps el grup comenci a autogestionar la majoria de les coses.

Objectiu clar

Els joves han d'entendre per què i com treballaran o prendran decisions. Per implicar-s'hi, la gent ha d'entendre l'objectiu i considerar-lo important.

Com ho podeu aconseguir?

- Definiu i exposeu clarament els objectius, tant en l'àmbit de la sessió (què s'aprendrà en aquesta sessió?, què hauríeu d'entendre després d'aquesta sessió?), com pel que fa a les activitats (quin serà el resultat d'aquest debat?, què volem assolir organitzant aquest acte?). Pot ser proposat per un adult o, de manera més participativa, establert pels joves;
- Parleu amb els joves sobre els seus objectius individuals: el que ells volen aconseguir participant en una activitat específica. Ajudeu-los a definir i anotar els seus objectius individuals (organitzeu una reunió a part per tractar aquest tema). És bo tornar a parlar d'aquests objectius després d'un cert temps i comprovar quins s'han assolit i quins no.
- En el cas d'activitats més complexes compostes per diversos elements o etapes, és necessari mostrar clarament (per exemple, en un gràfic) què passarà i quan, i també altra informació clau (com, quan, qui, on).

Igualtat d'oportunitats perquè tothom participi

Això és aplicable tant a la feina del dia a dia com a activitats o decisions concretes del grup.

Com ho podeu aconseguir?

- Assegureu-vos que tots entenen els missatges que se'ls dirigeixen, siguin verbals, escrits o gràfics (en cas de diferències lingüístiques, discapacitat o altres factors que puguin afectar la comprensió de la informació). Si detecteu barreres de comunicació en una classe o grup, penseu en com minimitzar-les per facilitar la inclusió d'aquests alumnes.
- Creeu oportunitats perquè parlin els que solen estar en silenci en els debats de grup (per exemple, que no hi hagi només debats orals en la sessió plenària, sinó també opinions per escrit, debats en parelles o ús d'eines digitals).
- Oferiu oportunitats per fer preguntes, animeu-los i doneu suport a la formulació d'aquestes preguntes i feu que els alumnes se sentin realment importants.

Donar als joves tanta responsabilitat com sigui possible

Heu de crear un espai per a la participació i donar als joves les eines adequades. Però amb el temps i la confiança adquirits, els professors/formadors haurien de fer un pas enrere i donar cada vegada més responsabilitats als joves (per exemple, per organitzar i dirigir reunions, fixar objectius, planificar activitats, etc.)

PECATS CAPITALS DE LA PARTICIPACIÓ

El treball participatiu amb joves i l'experimentació d'innovacions democràtiques certament comporten beneficis, però també poden ser font de desafiaments. És fàcil confondre la participació amb la pseudo-participació, cosa que significa que les activitats pretenen ser democràtiques i dirigides pels joves, però en realitat els adults són els principals actors i responsables de la presa de decisions. Entre els pecats capitals de la participació podem distingir:

LA MANIPULACIÓ - imposar directament o indirecta l'opinió dels adults als joves. Això es pot fer suggerint o presentant als joves només arguments o informació seleccionats de manera que donin suport a l'opinió dels adults. També es pot fer donant suport a les veus dels joves que compleixen les nostres expectatives, però ignorant-ne altres.

Per evitar la manipulació, pregunteu-vos:

- Sento veritable curiositat per les opinions, necessitats i idees dels joves?
- Estic disposat/da a desviar-me de les meves idees originals, si els joves proposen una altra cosa?
- M'asseguro que tothom té accés a tota la informació i no només els que donen suport al meu punt de vista?

EL TOKENISME - implicar representants de grups vulnerables (per exemple, joves, persones amb discapacitat, minories ètniques, immigrants) per demostrar que el grup és integrador, però sense donar-los una influència real en les decisions.

Per evitar el tokenisme, pregunteu-vos:

- M'asseguro que tots els alumnes tenen les mateixes oportunitats de participar, expressar-se en una activitat determinada o prendre decisions (tenint en compte les persones de diferents edats, habilitats, caràcters, necessitats i discapacitats)?
- Vull limitar o dificultar la participació de persones que considero «difícils» o que tenen una opinió diferent?
- Privilegio certs membres d'un grup vulnerable donant-los més temps de paraula o mostrant-me ràpidament d'acord amb ells?

LA DECORACIÓ/IRRELLEVÀNCIA - deixar només un petit espai per a l'opinió i la participació dels joves en assumptes que no són gaire importants o en els quals la veu dels joves té poca influència en la decisió o l'acció.

Per evitar la decoració/irrellevància, pregunteu-vos:

- Les activitats en les quals vull involucrar els joves són realment importants per a ells?
- Els temes sorgeixen de les necessitats reals i idees dels joves?

BENEFICIS DE LA PARTICIPACIÓ EN EL TREBALL AMB JOVES

- L'escola o la comunitat local s'adapten millor a les necessitats dels joves.
- Es reforça el sentiment de pertinença dels joves a l'escola o a la comunitat i la seva motivació per participar en la vida escolar o comunitària.
- Els grups de joves autoorganitzats redueixen la quantitat de treball dels adults (per exemple, els joves a l'escola podrien resoldre alguns problemes sols sense necessitat de recórrer als adults; podrien recaptar informació sobre les necessitats dels alumnes i aportar idees pròpies).
- Es desenvolupen idees que els individus no podrien crear sols.
- Es reforcen les habilitats socials i cíviques (comunicació, argumentació, cerca de consens, anàlisi de les necessitats, cooperació) que només es poden ensenyar amb la pràctica.
- S'aprèn a verificar i seleccionar la informació: per prendre decisions, els joves han d'analitzar diferents opcions, avaluar-ne la informació i decidir quines són crucials per al seu cas concret.
- Es fomenta la creativitat i el pensament independent.

PRESSUPOSTOS PARTICIPATIVUS

PRESSUPOSTOS PARTICIPATIUS: QUÈ SÓN I QUÈ NO SÓN

Els pressupostos participatius (PP) són processos col·lectius de presa de decisions en els quals els residents i membres de les comunitats decideixen junts com gastar una part del pressupost públic per finançar les seves pròpies idees i propostes. Aquest procés democràtic va ser iniciat inicialment pel Partit dels Treballadors a Porto Alegre (el Brasil) el 1989, on les comunitats locals podien participar en tot el procés de disseny del pressupost local, des de la creació de propostes fins a la configuració final del pressupost. Aquest mecanisme va crear les condicions per a l'educació, la capacitat i el compromís de la comunitat més enllà de la votació i va tenir un impacte positiu en el nivell d'inclusió de grups socioeconòmics prèviament exclosos. La idea dels PP es va començar a estendre molt ràpidament per tot el món a principis dels anys 2000. Actualment, en molts casos, les quantitats de diners destinats als projectes presentats directament pels ciutadans raras vegades superen l'1% de la despesa d'inversió.

En general, el procés d'un PP segueix els passos següents:

1. Dissenyar el procés del PP: l'equip responsable d'organitzar i dur a terme el procés crea un document en el qual s'estipulen les normes i els reglaments: qui podrà presentar projectes, quins són els criteris dels projectes i com serà la decisió final.
2. Comunicar: assegurar una àmplia difusió i promoció del PP permet incloure grups que solen estar infrarepresentats i exclosos de la presa de decisions.
3. Pluja d'idees: a través de reunions en format en línia o presencial, s'anima els ciutadans a compartir i debatre les seves idees per a projectes. Els membres de la comunitat han de rebre informació transparent i suficient.
4. Desenvolupar propostes: els delegats de pressupostos desenvolupen les idees fins a convertir-les en propostes viables. Els participants han de poder consultar experts i tenir accés als coneixements especialitzats pertinents.
5. Promoure les propostes.
6. Votació: els residents voten les propostes que responen millor a les necessitats de la comunitat.
7. Finançament i execució dels projectes guanyadors: després d'anunciar els resultats, els organitzadors del procés (normalment l'Administració/institució pública en col·laboració amb membres de la comunitat) posen en pràctica les idees.

L'objectiu d'organitzar un procés així —més enllà de malgastar menys diners i recursos en inversions públiques inútils i fallides— és provocar un canvi social de més abast.

PRESSUPOST PARTICIPATIU A L'ESCOLA

POLÒNIA

Escanejar codi QR
o fer clic a la imatge
per a veure el vídeo

Context

El 2022, uns quants alumnes d'un institut de Varsòvia van participar en un projecte de l'Escola de la Democràcia, una de les tasques del qual era crear un pressupost participatiu escolar (PP). La direcció de l'institut va destinar 5.000 zlotys polonesos (uns 1.000 euros) a aquest objectiu. Un equip d'estudiants actius en el Consell d'Estudiants va organitzar tot el procés, des de la creació del reglament fins a l'execució del projecte guanyador.

Com funciona

1. Els alumnes del Consell d'Estudiants (organitzadors) van iniciar el procés i van demanar a la direcció del centre que destinés part del pressupost escolar a aquesta iniciativa.
2. El Consell d'Estudiants va planificar tot el procés i va crear un reglament.
3. Els organitzadors van promoure la idea del PP al seu centre: van penjar cartells, ho van publicar a les xarxes socials i van fer un anunci a l'emissora de ràdio del centre.
4. Cada alumne podia fer una proposta per al projecte (inclosa l'estimació de costos) i lliurar-la als organitzadors.
5. Tots els projectes es van promoure amb cartells, a les xarxes socials i a la ràdio de l'escola.
6. El Consell d'Estudiants va recollir els vots de tots els membres de la comunitat escolar i els va comptabilitzar.
7. El projecte guanyador es va anunciar a la comunitat escolar.
8. La direcció del centre va finançar el projecte guanyador.

Per què vam triar aquest exemple?

Els alumnes poques vegades tenen la sensació de poder opinar sobre el que passa al seu centre, sobretot quan es tracta d'invertir diners. Aquesta innovació pot servir d'inspiració als estudiants per recrear un procés similar a la seva escola.

Taller

Què és un pressupost participatiu? Una lliçó

🕒 **Durada: 45 Minuts**

Objectiu principal: Els alumnes aprenen sobre el pressupost participatiu i descobreixen els avantatges i les possibles dificultats del procés.

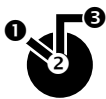
Objectius específics:

- Els alumnes saben què és un pressupost participatiu.
- Els alumnes saben que els PP poden funcionar a diferents nivells: escoles, barris, ciutats, etc.
- Els estudiants comprenen els avantatges i les dificultats del procés del PP.

Materials

- El vídeo sobre el pressupost participatiu a l'escola;
- Un dispositiu per veure el vídeo (televisor/portàtil/projector) amb connexió a Internet
- Post-its
- Paperògraf/pissarra
- Annex 1 imprès

Passes a seguir

❶ Introducció (10 minuts)

- Expliqueu als alumnes quin serà el tema de la lliçó. Feu-los preguntes:
- Han sentit parlar alguna vegada d'un PP?
- Han participat d'alguna manera en cap PP?
- Què és el primer que pensen quan senten parlar d'un PP?

❷ Comenteu les seves respostes

Si el tema és bastant nou per al grup, digueu-los que hi haurà molta informació interessant per aprendre. Podeu valorar si tenen algun coneixement sobre pressupostos participatius i dir-los que aprendran més coses sobre com es creen.

❸ Vídeo i treball en grups (15 minuts)

- Digues al grup que veuran un vídeo sobre PP a les escoles.
- Dividiu els alumnes en grups de 3-4 persones. Lliureu a cada grup un fullet [Annex]. Demaneu que llegeixin les preguntes abans de veure el vídeo.
- Vegeu amb el grup el vídeo sobre els pressupostos participatius a l'escola.
- Demaneu els alumnes que debatin les preguntes en els seus grups i que escriguin les seves respostes en grup.

4 Debat a classe (20 minuts)

Inicieu el debat recordant als alumnes la definició de pressupost participatiu que apareix al vídeo. «El pressupost participatiu és una forma de participació ciutadana en la qual els ciutadans o una comunitat d'un grup específic intervenen en el procés de decidir com es gasten els diners públics. Enforteix la societat civil donant als individus l'oportunitat d'influir en la seva comunitat.» Feu referència al mapa d'associacions que han creat al principi. Quins punts del mapa s'acostaven a la definició? Quins diferien de la definició?

- Pregunteu als alumnes com entenen la definició: com la parafrasejarien amb les seves pròpies paraules.
- Plantegeu als grups les preguntes 2 i 3 de l'imprès i resumeu les seves respostes a la pissarra o al paperògraf.
- Parleu amb els alumnes sobre les seves idees en el punt 4 del paperògraf. Si semblen interessats en la idea, es pot proposar una sessió a part sobre aquest tema.

Convideu el grup a realitzar la seva pròpia recerca després de classe. Poden

a) Investigar sobre els pressupostos participatius a la seva comunitat: pot ser que n'hi hagi un a la seva ciutat o barri?

o

b) Investigar idees interessants de pressupostos participatius al món: hi ha algun lloc on els PP siguin una forma habitual de decidir com es gasten els diners?

PRESSUPOSTOS PARTICIPATIUS A L'ESCOLA

Annex 1: Imprès

- La definició donada al vídeo difereix de la idea que tenies abans del que és un PP? En cas afirmatiu, en què ha canviat?
- Què va ajudar en particular el grup a posar en marxa un pressupost participatiu a la seva escola?
- Creus que té sentit crear un pressupost participatiu a les escoles? En cas afirmatiu, quins són els avantatges de posar-ho en pràctica? En cas negatiu, per què no? Quins són els reptes?
- Imagina que estàs creant un PP a la teva escola. Quines són les dificultats a les quals t'enfrontaries? Què seria útil? A qui demanaries ajuda?

[illegible]

DIA DE LA PRESA DE DECISIONS - PRESSUPOST CIUTADÀ D'EBERSWALDE

ALEMANYA

Escanejar codi QR
o fer clic a la imatge
per a veure el vídeo

Context

Eberswalde és una ciutat de 40.000 habitants situada a Brandenburg (Alemanya), a uns 40 km de Berlín. Des del 2008, la ciutat organitza una vegada a l'any el "Pressupost Ciutadà d'Eberswalde". Aquest pressupost participatiu permet que tots els habitants d'Eberswalde de catorze anys o més, independentment de la seva nacionalitat, facin propostes sobre com els agradaria configurar la vida en tots els àmbits de la seva ciutat i utilitzar els 100.000 euros que es posen a la seva disposició.

Com funciona

El procediment del Pressupost Ciutadà d'Eberswalde és senzill. En primer lloc, es poden presentar propostes durant tot l'any fins al 30 de juny per escrit, per telèfon, oralment i per via electrònica. A continuació, aquestes propostes són examinades (costos, responsabilitat, viabilitat) pels experts de l'Administració. El «Dia de la decisió», els ciutadans d'Eberswalde poden votar directament sobre les propostes presentades (en línia o de manera presencial). El pressupost ciutadà és d'almenys 100.000 euros i les propostes més populars i, per tant, seleccionades, podran executar-se posteriorment fins que s'esgotin aquests fons. Els projectes presentats poden costar un màxim de 15.000 euros.

Per què vam triar aquest exemple?

El "Pressupost Ciutadà d'Eberswalde" és un dels pressupostos ciutadans democràtics directes i participatius més antics d'Alemanya. Els procediments de presentació i votació han inspirat altres ciutats de Brandenburg i Alemanya.

Taller

El pressupost participatiu parteix d'un projecte.

Durada: 4-5 hores

Objectiu principal: Els participants debaten les oportunitats i reptes de la participació de la societat civil basant-se en l'exemple del pressupost participatiu d'Eberswalde.

Objectius específics:

- Els participants aprenen sobre la innovació democràtica del pressupost participatiu.
- Els participants aprenen a desenvolupar una idea de projecte.
- Els participants aprenen a presentar una idea de projecte i a promoure-la

Materials:

- Paper de paperògraf,
- Retoladors,
- Llapis de colors,
- Urna,
- Dispositiu per projectar un vídeo,
- Xocolatines,
- Annex 1: punts forts i talents.
- Annex 2: com dur a terme i promoure una idea de projecte.
- Annex 3: papereta de votació

Passes a seguir

1 Introducció (15 minuts)

Presenteu el tema de les innovacions democràtiques en general i dels pressupostos participatius en particular (vegeu la introducció del conjunt d'eines). Presenteu els objectius del taller i les etapes de l'activitat.

2 Empoderament (15 minuts)

Lliureu a cada persona un annex 1 imprès. Demaneu a tots els participants que emplenin un breu qüestionari sobre els seus punts forts i talents personals. Animeu-los a afegir a la llista els punts forts i talents que els vinguin al cap.

Demaneu a tothom que llegeixi en veu alta un dels seus talents. Aquest pas serveix per mostrar als participants que tots tenen punts forts i talents que poden ser útils per desenvolupar una idea de projecte.

3 Desenvolupament d'una idea de projecte (1 hora)

Dividiu els participants en grups de 4-6 persones. Distribuiu l'annex 2 i expliqueu cada pas. Observeu els grups mentre treballen, faciliteu la comunicació i responeu les preguntes que sorgeixin si és necessari.

④ **Discussió del vídeo** (40 minuts)

Presenteu breument el tema dels pressupostos participatius (vegeu la introducció d'aquest capítol). Mostreu el vídeo sobre els PP a Eberswalde.

Després de veure el vídeo, inicieu un debat sobre els pressupostos participatius i doneu l'oportunitat de fer preguntes:

- Què n'opines d'aquesta innovació democràtica? Hi veus avantatges i inconvenients?*
- T'agradaria participar en un procés de pressupost participatiu a la teva comunitat/escola?
- Què n'opines del fet que en el vídeo es permeti votar els joves de catorze anys? És l'edat adequada? Hi hauria d'influir la nacionalitat?
- En general, a qui s'hauria de permetre participar i a qui no?

Punts forts

- Es promou la ciutadania activa.
- Els ciutadans i les autoritats prenen consciència de les necessitats de la comunitat.
- S'introdueixen i es practiquen procediments democràtics.
- Els grups i barris de renda baixa poden rebre més atenció i recursos.

Vulnerabilitats

- La societat civil entra en una situació competitiva en lloc d'actuar de manera cooperativa.
- Els promotors de projectes que no tiren endavant es poden desanimar.
- Si la quantitat de fons per repartir és massa baixa, els ciutadans poden tenir la impressió que les autoritats estan fingint la seva participació.
- Els ciutadans poden estar més interessats en projectes a curt o mitjà termini, la qual cosa dificulta iniciar debats sobre la planificació a llarg termini.
- Podria convertir-se fàcilment en un concurs de popularitat, en el qual la gent convenç els seus amics i familiars perquè acudeixin a votar a favor de la seva proposta. Qui tingui més amics guanya.

⑤ **Presentació de la idea de projecte i votació** (1 hora - 1,5 hores segons quants grups hi hagi)

Demaneu als grups que presentin les seves idees de projecte i que tots prenguin notes. Recordeu als participants els criteris abans que comencin les presentacions. Concediu a cada grup el mateix temps per presentar el seu projecte.

Després de la presentació dels projectes, distribuïu una papereta de votació a cada grup (Annex 3). Cada grup pot distribuir un nombre determinat de vots, de manera similar al procediment del vídeo.

Procediment recomanat per a la votació:

Cada grup obté x vots per a distribuir $x = \text{nombre d'idees de projecte} \times 2$.

Es pot assignar un màxim de la meitat dels vots possibles per projecte. També es pot votar pel projecte propi. (Exemple: amb quatre idees de projecte, es poden concedir un total de vuit vots i un màxim de quatre per a un projecte).

Demaneu a un participant de cada grup que s'uneixi a l'equip que comptarà els vots. L'equip anunciarà el resultat i cada grup rebrà xocolata en proporció als vots rebuts.

Exemple: 1 vot = una xocolatina

6 Reflexió (20 minuts)

Debateu amb el grup els temes següents:

1. Desenvolupament conjunt d'una idea de projecte:

Com ha estat desenvolupar junts una idea de projecte? Què ha estat divertit? Què ha estat difícil? Han sigut útils els criteris?

2. Acord democràtic sobre una idea de projecte:

Com us heu posat d'acord sobre la idea que heu presentat al final? (Per majoria de vots? Buscant consens? Arribant a acords?) Ha sigut un procés just (democràtic)? Per què? Per què no? Ha sigut un procés inclusiu? En quina mesura sí i en quina no?

3. Votació de la millor idea de projecte:

Ha sigut fàcil o difícil distribuir els vots? Ha sigut just el procés? Tots heu tingut les mateixes oportunitats? Hi ha influït l'afinitat amb els membres del grup? Quins criteris han estat especialment importants? Hi ha influït la forma de presentació? Està bé que algunes idees de projecte quedin (gairebé) desertes? El procediment de votació és la millor manera de triar la millor idea? O quines altres possibilitats podria oferir una ciutat (escola) per donar als ciutadans (alumnes) l'oportunitat de posar en pràctica les seves idees?

4. Debat sobre la innovació democràtica dels pressupostos participatius:

S'hauria d'obligar totes les ciutats i municipis a distribuir una determinada part del seu pressupost d'aquesta manera? A quant hauria d'ascendir la quantitat?

7 Implicar-se de veritat (opcional) (30 minuts)

Demaneu als participants si els agradaria posar en pràctica el seu projecte. Què suposaria? Deixeu que ho parlin en els seus grups de projecte i que presentin posteriorment la seva decisió. Sense pressió, tots els resultats són benvinguts. Si teniu temps i recursos, els podeu ajudar a posar en pràctica la idea del projecte.

PRESSUPOST CIUTADÀ D'EBERSWALDE

Annex 1: Fortaleses i talents

Aquí es poden trobar alguns suggeriments sobre punts forts i talents que poden ser importants per desenvolupar idees de projectes.

No siguis modest. Marca tots els punts forts i talents que tinguis. És important ser conscient dels propis punts forts i talents i dels punts forts i talents dels altres abans d'iniciar un projecte conjunt.

(10 = aquesta afirmació és completament certa; 1 = aquesta afirmació no és una certa en absolut)

Tinc facilitat per treballar amb d'altres en noves idees.

Sé escoltar quan els altres exposen les seves idees.

Sé arribar a acords amb els altres sobre un pla o projecte.

Sé convèncer els altres perquè s'uneixin a mi.

Tinc facilitat per esbrinar qui podria donar suport a un pla o projecte.

Tinc facilitat per dibuixar i fer cartells.

Sé dir quan falta alguna cosa o quan alguna cosa s'hauria de fer d'una altra manera.

Tinc facilitat pels jocs.

Tinc facilitat per posar de bon humor els grups.

Soc molt pacient quan alguna cosa no funciona a la primera.

Tinc molta energia.

Altres punts forts i talents que tinguis:

PRESSUPOST CIUTADÀ D'EBERSWALDE

Annex 2: Com desenvolupar una idea de projecte

❶ Feu grups de 4-6 persones i llegiu-vos els uns als altres els vostres punts forts i talents. (5 - 10 minuts)

❷ Penseu junts què us agradaria fer. Hi ha alguna necessitat concreta, com un pati d'esbarjo o un pati escolar que es beneficiaria d'una millora, o us agradaria millorar la vostra jornada escolar o el vostre temps lliure d'una altra manera? Feu una pluja d'idees en un paperògraf. Tothom pot expressar les idees més forassenyades i totes les idees s'anoten primer sense comentaris. (10-15 minuts)

❸ Ara decidiu democràticament quina idea us agradaria continuar desenvolupant. (10-15 minuts)

Fixeu-vos en els següents criteris. Quins criteris són especialment importants?

1. És factible la idea del projecte per a les parts implicades? (Realista)
2. La idea del projecte és interessant i útil per a molta gent o per a poca? (Atractiva)
3. La idea del projecte és nova, emocionant i divertida? (Innovadora i creativa)
4. Hi pot participar tothom? (Inclusiu i participatiu)

❹ Ara és el moment de concretar la idea triada. (20-30 minuts)

Debateu i preneu algunes notes. Aquestes preguntes poden ser d'ajut:

1. Què serà millor o diferent una vegada finalitzat aquest projecte?
2. Què és el que més ens entusiasma d'aquest projecte?
3. Quins passos hem de fer per aconseguir aquest objectiu?
4. Quan podria començar i quan estaria acabat?
5. Qui es beneficiarà d'aquest projecte?
6. Qui participarà en el projecte? Qui en serà el responsable?
7. Qui podria donar-nos suport i fins i tot participar-hi?
8. Necessitem suport financer per dur a terme aquest projecte?
En cas afirmatiu, en quina quantitat i per a quina finalitat?

❺ Dissenyeu junts un cartell que representi bé el vostre projecte. Molt important: és bàsic tenir un bon títol. Centreu-vos en els objectius i utilitzeu símbols per il·lustrar la vostra idea. (Després tindreu 5 minuts per presentar el vostre projecte fent servir aquest pòster). (15-20 minuts)

PRESSUPOST CIUTADÀ D'EBERSWALDE

Annex 3: Paperetes de votació

Si us plau, distribuïu els vostres vots entre els projectes d'acord amb les següents regles:

Cada grup té el doble de vots per distribuir que el nombre de projectes que hi ha.

Un projecte pot rebre com a màxim la meitat de tots els vots possibles. Per descomptat, podeu votar pel vostre propi projecte.

Podeu tornar a consultar els criteris abans de la votació i també podeu afegir els vostres propis criteris.

1. És factible la idea del projecte per a les parts implicades? (Realista)
2. La idea del projecte és interessant i útil per a molta gent o per a poca? (Atractiva)
3. La idea del projecte és nova, emocionant i divertida? (Innovadora i creativa)
4. Hi pot participar tothom? (Inclusiu i participatiu)
- 5 ...
6. ...
7. ...

Retalleu el paper per la línia de punts i introduïu la vostra papereta de grup a l'urna.

Vot:

Idea de projecte 1: _____

Idea de projecte 2: _____

Idea de projecte 3: _____

Idea de projecte 4: _____

Idea de projecte 5: _____

PRESSUPOST PARTICIPATIU DE JOVENTUT DE LA GARROTXA

CATALUNYA

Escanejar codi QR
o fer clic a la imatge
per a veure el vídeo

Context:

Aquest projecte, liderat per la Ideal - Oficina Jove de la Garrotxa, forma part d'una sèrie d'accions i activitats que pretenen fomentar la participació i la capacitat dels joves.

El club juvenil de la Garrotxa anima tots els joves de dotze a vint-i-nou anys a presentar propostes per invertir 10.000 euros del pressupost de Joventut de l'Ajuntament d'Olot en activitats triades, proposades i gestionades per joves.

A partir del 2018, els projectes s'assignen a dos grups d'edat: 5.000 euros es destinen a tots els projectes presentats per joves de dotze a setze anys, i uns altres 5.000 euros a les propostes presentades per joves de disset a vint-i-nou anys. Cada proposta pot tenir un cost màxim de 1.200 euros.

Després de la votació, els joves que han presentat les propostes triades s'encarreguen de gestionar i organitzar el projecte amb el suport i la facilitació dels treballadors de joventut.

Com funciona

Primer pas: presentació i difusió dels pressupostos participatius.

Segon pas: preparació, validació i presentació de les propostes per part dels joves.

Tercer pas: celebració d'una assemblea on s'expliquen les propostes, es veuen possibles col·laboracions entre projectes i es revisen les idees del projecte.

Quart pas: revisió del projecte: assegurar que el projecte compleix la normativa i fer-ne la validació final.

Cinquè pas: votació de les propostes.

Sisè pas: execució conjunta (entre l'administració i els joves) del projecte.

Per què vam triar aquest exemple?

En aquests pressupostos participatius, l'Administració pot posar un 10% del pressupost de joventut a la disposició dels joves perquè facin les seves pròpies propostes. La joventut té un impacte real, ja que les propostes les han d'implementar entre l'Administració i els joves.

Taller

Creem un pressupost participatiu. Una simulació per a joves

 Durada: 3,5 hores + descansos

Objectiu principal: Els participants aprenen a elaborar un pressupost participatiu (PP) pas a pas.

Objectius específics:

- Els participants aprenen sobre el procés del pressupost participatiu.
- Els participants debaten sobre com fer que el PP sigui més inclusiu.
- Els participants aprenen a organitzar un pressupost participatiu

Materials:

- Pissarra negra, pissarra blanca o full de paper gran;
- Bolígrafs;
- Post-its de diferents colors;
- Un dispositiu per veure el vídeo (televisor/portàtil/projector) amb connexió a Internet;
- Annexes 1 i 2 impresos

Passes a seguir

1 Introducció (10 minuts)

Digueu als participants que avui parlareu dels pressupostos participatius. Feu-los preguntes:

- Heu sentit parlar alguna vegada dels pressupostos participatius? Com definiríeu un pressupost participatiu?
- Heu participat alguna vegada en un PP? Si és així, de quina manera?

Expliqueu que un pressupost participatiu és un procés en el qual una comunitat més petita (per exemple, una localitat, una escola, una organització) decideix en què gastar una determinada part dels fons comuns. Subratlleu que el PP no consisteix només a votar: hi ha diversos passos i persones implicades en tot el procés

2 Vídeo (20 minuts)

Lliureu a cada participant 2 post-its (2 colors diferents) i un bolígraf i digueu-los que, a continuació, veureu junts un vídeo sobre els pressupostos participatius a la Garrotxa, una comarca de Catalunya (Espanya). La seva tasca consisteix a veure el vídeo amb atenció i escriure en els post-its les respostes a les següents preguntes:

- Què et sembla més interessant d'aquest procés?
- Quin és el teu principal dubte sobre aquest PP o els PP en general?

Després de veure el vídeo, recolliu tots els post-its i col·loqueu-los en el paperògraf, ordenant les notes similars. Responen a totes les preguntes relatives als PP a la Garrotxa i als PP en general (vegeu-ne descripcions en el conjunt d'eines) i, si no podeu respondre algun tema, admeteu que ho desconexeu i convida els alumnes a investigar sobre això després dels tallers.

3 Introducció a la simulació (15 minuts)

Dividiu els participants en grups més petits (de tres a cinc persones en cada grup). Digues que durant aquests tallers exerciran el paper d'organitzadors d'un PP. Cada grup representa un equip organitzador diferent. Seguiran la majoria dels passos que han de seguir els organitzadors d'un PP real.

- Lliureu a cada participant una còpia en paper de l'annex 1.
- Debateu amb el grup les quatre regles principals d'un pressupost participatiu i assegureu-vos que tots els participants les entenen.
- Lliureu a cada grup una còpia impresa d'un escenari inventat (annex 2) i demaneu-los que s'ho lleixin atentament. Informeu-los que durant aquest taller passaran per cada pas de l'organització del PP i que per a cada pas se'ls donarà una tasca.

4 Normativa (45 minuts)

Expliqueu als grups que la seva primera tasca consisteix a crear un primer esborrany de la normativa. Lliureu a cada grup paper de paperògraf i bolígrafs. La normativa ha de respondre a les següents preguntes:

- Qui és l'organitzador del PP i d'on procedeixen els diners?
- Qui forma part del grup impulsor?
- Qui pot presentar les idees? Com verifiquen els organitzadors si una persona reuneix els requisits ?
- Quants diners es gastaran? Quant pot costar un projecte?
- Què s'ha d'incloure en una proposta de projecte?
- Com es pot presentar una proposta?
- De quant temps disposa la gent per presentar les propostes? Qui aprova o rebutja els projectes? De quant temps es disposa per corregir els projectes?
- Com es triaran els projectes? Qui pot participar en la votació?

Al cap de 30 minuts (o un cop tothom hagi acabat), debateu la normativa entre tots. Doneu als participants l'oportunitat d'explicar la seva decisió i de debatre per què els grups han pres decisions similars o diferents. Resum: aquesta és una tasca crucial que es duu a terme durant l'organització d'un PP, i en la vida real l'establiment de les normes pot durar diverses setmanes.

5 Difusió (60 minuts)

Informe els grups que ara han de comunicar als habitants de Faketown que en la seva comunitat s'està duent a terme un PP. Per fer-ho, cada grup ha de gravar un vídeo breu o un anunci de ràdio* (de fins a 3 minuts), on expliquin:

- Què és un PP.
- Les regles d'aquest PP.
- On es pot obtenir més informació.

Doneu als grups 35 minuts per gravar el vídeo i, posteriorment, cada grup pot presentar el seu vídeo a tot el grup. Debateu tots junts què s'hauria d'incloure en els vídeos i què farien els grups si tinguessin més pressupost i més temps.

*Si no teniu l'equip necessari per a aquesta activitat, podeu demanar als grups que creïn cartells en lloc de vídeos.

6 Recollida d'idees, promoció de projectes i votació (30 minuts)

Expliqueu als grups que l'ajuntament els ha demanat que facin que el procés sigui accessible a tots els ciutadans de Faketown. Els col·lectius en els quals han de pensar especialment són: adolescents/gent gran/immigrants/persones sense accés a internet/persones amb discapacitat.

Formuleu-los tres preguntes principals:

- Com ajudareu aquests grups a presentar les seves idees?
- Com informareu aquests grups sobre les possibilitats de votar per aquests projectes?
- Com proporcionareu a aquests grups igualtat d'accés a la votació?

Al cap de 15 minuts, demaneu a cada grup que llegeixi les seves idees en veu alta. Heu de subratllar que no podem parlar de democràcia fins que no donem a totes les persones les mateixes oportunitats de contribuir.

7 Resum (30 minuts)

Felicitau tots els grups per la feina fet. Digueu-los que a la vida real els organitzadors tenen molt més temps per pensar en aquests passos i crear el procés d'un PP, però que espereu que això els hagi donat una idea de com funciona el PP des de dins.

Dividiu els participants en parelles (intenteu que hi hagi persones de diferents grups en cada parella). Demaneu a les parelles que parlin sobre aquestes preguntes:

- Què ha estat el més interessant del taller d'avui?
- Què és el millor d'organitzar un PP? Què és el més difícil?
- Què és el més important que he après avui?

Després de 10 minuts de treball en parelles, demaneu als participants que comparteixin algunes de les seves idees sobre el taller i sobre els PP en general.

Expliqueu-los que un PP es pot organitzar des de ben joves, per exemple, a l'escola, en grups de joves i comunitats. Sempre poden convertir-se en un grup impulsor i promoure aquestes idees entre els seus amics i familiars.

PRESSUPOST JUVENIL DE LA GARROTXA

Annex 1: Com organitzar un pressupost participatiu

El pressupost participatiu és un procés en el qual una comunitat més petita (per exemple, una ciutat, una escola, una organització) decideix en què gastar una determinada part dels fons comuns.

Per crear un PP, els organitzadors han de seguir quatre regles principals:

- 1** **TRANSPARÈNCIA:** les normes són clares i senzilles; tothom té ple coneixement del procés; la manera de presentar idees i votar-les no excedeix la competència dels participants.
- 2** **IGUALTAT:** tots tenen el mateix dret a presentar projectes i votar. Els representants de cada grup que compon la comunitat participen en la definició de les normes.
- 3** **UNIVERSALITAT:** tota la comunitat està inclosa en el pressupost.
- 4** **VOLUNTARIETAT:** tant la participació en l'equip del projecte com la presentació d'idees o la votació són voluntàries.

Com organitzar un pressupost participatiu. Instruccions pas a pas:

1. Establir les normes

El grup que inicia el pressupost participatiu (grup impulsor) estableix normes clares i les formula en regles breus i clares.

2. Promoure el pressupost

El grup impulsor difon informació sobre el pressupost i convida la comunitat a participar-hi.

3. Recollir idees

El grup impulsor reuneix totes les idees, les revisa i comprova si s'ajusten a la normativa. El grup aprova un projecte si s'ajusta a la normativa, el rebutja si infringeix clarament la normativa (per exemple, si l'objectiu del projecte és il·legal) o dona indicacions i temps per fer correccions (per exemple, si a un projecte li falta l'estimació de costos).

4. Promoure els projectes

El grup impulsor ha d'oferir a tothom les mateixes oportunitats per promoure els seus projectes i conèixer-ne d'altres. L'equip ha d'organitzar un espai, tant físic (per exemple, un tauler d'anuncis) com virtual (xarxes socials, lloc web específic), on puguin presentar-se les idees. També es pot organitzar un acte en el qual la comunitat pugui conèixer els projectes i parlar-ne.

5. Organitzar la votació

El grup impulsor ha d'organitzar un procés de votació democràtic en el qual totes les persones amb dret a vot puguin votar i tinguin les mateixes oportunitats que els altres per fer-ho. Els organitzadors també han d'establir un procediment clar per comptar els vots i assegurar-se que totes les normes siguin comprensibles.

6. Posar en pràctica els projectes

El grup impulsor és responsable de fer que els projectes triats es duguin a terme i que tota la comunitat estigui informada de la fase final.

És important RECORDAR que l'objectiu del PP no és només gastar diners, sinó també crear una oportunitat perquè la comunitat comparteixi i debati les seves idees i escolti la veu de persones i grups que normalment queden exclosos dels processos de presa de decisions, i així integrar la comunitat.

PRESSUPOST JUVENIL DE LA GARROTXA

Annex 2: Escenari per organitzar un Pressupost Participatiu a Faketown

Sou un grup de residents de Faketown que heu iniciat un procés de PP a la vostra ciutat. L'alcalde i l'ajuntament han aprovat la vostra proposta, i ara sou els responsables de l'execució de tot el procés.

Aquesta és la informació de la qual disposeu:

- El pressupost total és de 500.000 euros.
- Els projectes no poden costar més de 50.000 euros.
- La comunitat de Faketown és diversa: hi ha persones de diferents edats i grups ètnics, persones amb discapacitat i problemes de salut. L'ajuntament us ha demanat que inclogueu a tothom en aquest procés.

[illegible]

ASSEMBLEES CIUTADANES

ASSEMBLEES CIUTADANES: QUÈ SÓN I QUÈ NO SÓN

Les assemblees ciutadanes (AC) són òrgans ciutadans que es reuneixen per deliberar sobre un tema determinat de gran importància pública i social amb l'objectiu de desenvolupar solucions i recomanacions per als responsables de prendre decisions. Estan concebudes per empoderar els ciutadans, demostrar que són capaços de governar-se ells mateixos i recuperar el control sobre el seu propi futur.

Les AC solen estar organitzades per l'Administració pública en col·laboració amb organitzacions del tercer sector. Els participants se solen seleccionar a l'atzar a partir del cens de les seves comunitats per crear un grup que representi la diversitat de la comunitat en termes de gènere, edat, ètnia, nivell educatiu o estatus socioeconòmic. A vegades hi poden participar facilitadors professionals i diversos experts, els quals exerceixen un paper important: moderen els debats perquè tots puguin donar la seva opinió i fan costat al grup i escolten les seves opinions diverses per tal d'arribar a un acord. Les recomanacions finals de l'AC solen remetre's a un comitè d'experts i representants d'institucions polítiques (per exemple, alcaldes, ministres) perquè posteriorment es puguin consultar i aplicar.

Algunes assemblees ciutadanes tenen un caràcter merament consultiu, mentre que altres tenen caràcter vinculant, cosa que significa que els responsables polítics i els administradors es comprometen a aplicar les solucions proposades. Les AC funcionen millor quan els ciutadans i altres agents implicats saben que les seves recomanacions tindran un impacte real.

L'assemblea ciutadana pas a pas:

1. Es tria un tema per a l'assemblea (per exemple, com podem lluitar contra el canvi climàtic a la nostra ciutat).
2. Els responsables de la presa de decisions (per exemple, l'ajuntament) aporten fons per a l'assemblea i es comprometen a aplicar les recomanacions formulades pels panelistes.
3. Es crea un equip organitzador que desenvolupa un pla concret.
4. Se selecciona a l'atzar un grup de participants que representi tota la comunitat.
5. Reunions dels panelistes, que es poden dividir en:
 - reunions educatives, durant les quals els experts ajuden els panelistes a ampliar els seus coneixements sobre el tema.
 - discussió i debat de les recomanacions.
 - votació de les recomanacions.
6. Posada en comú de les decisions amb tota la comunitat.
7. Els responsables de la presa de decisions apliquen les recomanacions de l'assemblea.

ASSEMBLEA SOBRE EL CLIMA DE VARSÒVIA

POLÒNIA

Escanejar codi QR
o fer clic a la imatge
per a veure el vídeo

Context

El 2020, per iniciativa de residents i ONG locals, l'alcalde de Varsòvia va decidir organitzar l'Assemblea del Clima de Varsòvia. Es va encarregar a tres ONG la posada en marxa del procés: Fundació Civis Polonus, Fundació Field of Dialogue i Fundació Shipyard.

Els organitzadors van seleccionar a l'atzar 18.000 llars que van rebre per correu una invitació per participar en l'assemblea. Els destinataris de la invitació podien triar una persona (que tingués almenys quinze anys) de la casa per participar en les reunions de l'assemblea. De les 337 persones que van respondre a la invitació, els organitzadors en van seleccionar un grup de 90 participants. Aquest grup final representava la població de Varsòvia: persones de diferent sexe, edat i nivell educatiu.

Com funciona

A causa de la pandèmia de la COVID-19, totes les reunions es van celebrar per Internet. Els residents es van reunir cinc vegades. Va haver-hi una reunió inicial, dues d'educatives i dues de deliberatives. Durant les reunions educatives, experts en protecció del medi ambient i polítiques energètiques van parlar als participants sobre els problemes mediambientals i les solucions que podria adoptar la ciutat. Durant les reunions deliberatives, els participants van debatre i van votar recomanacions per a les autoritats municipals.

La ciutat aplicarà totes les recomanacions que hagin rebut un suport mínim del 80% dels participants.

Per què vam triar aquest exemple?

Aquesta innovació demostra que els habitants d'una ciutat poden influir en qüestions d'abast mundial. Van sol·licitar la creació d'una assemblea, la van organitzar i van obligar els polítics a complir les seves promeses. Les recomanacions resultants d'aquesta assemblea van provocar canvis que ara s'apliquen en les polítiques de la ciutat.

Taller

Per què hem de decidir junts? Lliçons sobre la codecisió

Durada: 90 Minuts (activitat dividida en dues parts de 45 minuts que es poden fer separatament).

Objectiu principal:

Els alumnes aprenen sobre la codecisió amb un exemple de l'Assemblea del Clima de Varsòvia.

Objectius específics:

- Els alumnes aprenen què és la codecisió/participació i per què és important en democràcia.
- Els alumnes coneixen un mètode específic de participació: l'assemblea cívica.
- Els alumnes debaten sobre diversos temes, en l'àmbit de classe o de centre escolar, en els quals els agradaria participar en els processos de presa de decisions i planificar-los.

Materials:

- Vídeo sobre l'Assemblea del Clima de Varsòvia;
- Un dispositiu per veure el vídeo (TV/portàtil/projector) amb connexió a Internet;
- Fotos amb destinacions de vacances (en presentació o impreses).

Passes a seguir

PART I (45 minuts)

❶ Presenteu el tema als alumnes (2 minuts): digueu-los que debatreu sobre com implicar els ciutadans en la presa de decisions en democràcia, que deliberareu sobre què fa que la democràcia sigui realment democràtica i identifiicareu àmbits de la vida escolar/local en els quals els joves podrien participar en la presa de decisions.

❷ Digueu als alumnes que ara s'haurà de prendre una decisió important (5 minuts): poden passar una setmana junts en una destinació de vacances, totalment gratis, però han de decidir un lloc junts com a grup. Presenteu quatre opcions possibles:

- hotel a la vora del mar: còmode, però sens dubte no és una zona tranquil·la.
- excursió per la muntanya: per als amants de la naturalesa, l'activitat física i que no necessiten gaires comoditats.
- casa rural al poble: lluny de la civilització, bon menjar local, no per a amants de la festa.
- excursió per la gran ciutat: visitar París i conèixer els museus, llocs turístics i atraccions més interessants.

Digueu-los que s'utilitzaran tres mètodes de presa de decisions; al final es debatran per esbrinar quins són els avantatges i els inconvenients de cadascun d'ells.

④ Resum de l'activitat (15 minuts):

Pregunteu als grups si han estat capaços de decidir junts un destí: qui ha pres una decisió consensuada? Quins han estat els arguments que han ajudat a comprendre les necessitats dels altres i a canviar la seva preferència? Ha estat fàcil o difícil renunciar a la primera opció? Seria igual de fàcil renunciar a la primera opció si es tractés d'una situació real? Per què?

Resumiu breument els tres tipus:

a) En veu alta simula la presa de decisions sense un marc o unes regles fixes, en la qual guanya el que té més força o estil. És una situació similar a quan un empresari ric o el propietari d'una empresa de comunicació és capaç d'influir en els polítics o corrompre'ls perquè prenguin decisions d'acord amb les necessitats de la seva empresa o del seu grup. També és similar a una situació en la qual dos o més bàndols es troben en una lluita contínua per alguna cosa: terres o recursos.

b) Votar és una forma popular de prendre decisions, sovint equiparada amb la democràcia. Però votar no significa que un país o una institució puguin considerar-se democràtics (per exemple, hi ha països com Corea del Nord, Bielorússia o altres països autoritaris en els quals se celebren eleccions i votacions).

c) Debat - La tercera forma consisteix a simular les maneres de prendre decisions en les quals les persones interessades tenen l'oportunitat de participar directament en el procés, expressar les seves necessitats i idees, debatre i participar directament; més endavant parlarem d'un d'aquests mètodes.

Demaneu als participants que discuteixin en parelles o reflexionin individualment sobre els avantatges i inconvenients del segon (votació) i del tercer (debat) mètode de presa de decisions. Disposen de set minuts per escriure-ho a la següent plantilla:

VOTAR		CONSENS	
<i>Avantatges</i>	<i>Inconvenients</i>	<i>Avantatges</i>	<i>Inconvenients</i>

- Resumiu els avantatges i inconvenients dels dos mètodes.
- Ho podeu escriure a la pissarra, en el paperògraf o per internet.

<u>VOTAR</u>		<u>CONSENS</u>	
<i>Avantatges</i>	<i>Inconvenients</i>	<i>Avantatges</i>	<i>Inconvenients</i>
Ràpid	Les persones amb necessitats especials i els grups minoritaris han d'obeir la voluntat de la majoria.	La perspectiva i les necessitats individuals es poden veure i es poden tenir en compte.	Requereix més temps
Mesurable	Només les persones i grups amb recursos, accés als mitjans de comunicació, etc. poden presentar les seves necessitats, el seu punt de vista.	Les persones amb menys accés als mitjans de comunicació, riquesa i diners tenen més possibilitats de mostrar el seu punt de vista.	És gairebé impossible arribar a un consens en grups grans: com més gran és el grup, més difícil és el procés.
Fàcil d'entendre i participar-hi	L'acte de votar no converteix un país o institució en democràtic (per exemple, hi ha països totalitaris amb eleccions)	El procés és més una cooperació que una competició.	Requereix una certa obertura, voluntat i capacitat de comunicació per part dels participants.
Possible aplicar-ho en grups grans (com un país)	Sovint es percep com una situació en la qual uns perden i altres guanyen, en lloc d'una situació en la qual tothom hi guanya, diferents parts «lluiten» / competeixen. .	Discutir les necessitats genera confiança entre les diferents parts del procés. És més probable que les decisions preses així s'ajustin millor a les necessitats reals de la població. Ofereix un espai per al compromís o la cerca de noves solucions.	Requereix preparació i bona moderació per tenir èxit.

Digueu als alumnes que molt sovint es relaciona la democràcia amb el vot, però que el mateix acte de votar/eleccions no fa que la societat o les institucions siguin democràtiques. Això és obvi als països totalitaris que fan eleccions totalment controlades per justificar el règim, però també als països occidentals tradicionalment democràtics podem veure com petits grups d'empresaris i propietaris de mitjans de comunicació poden manipular i influir en l'opinió pública. Moltes persones estan decebudes amb la democràcia perquè no senten que la seva veu importi, i que totes les decisions importants les prenen els que estan en el poder.

Una solució per a aquesta crisi de la democràcia és un mètode que impliqui més els ciutadans del carrer en el procés de presa de decisions: són els mètodes que anomenem participació cívica, democràcia profunda o innovacions democràtiques.

La seva idea és incloure mètodes més directes de presa de decisions en la nostra societat.

🗣️ **Presentació** (7 minuts) - breu explicació de la participació. Expliqueu als alumnes els següents termes:

Participació: en termes amplis, significa implicació de la persona en la vida del grup, de la comunitat, fer alguna cosa junts pel bé comú.

Participació ciutadana: implicació dels ciutadans en els processos de presa de decisions de les institucions públiques (escola, govern local, país).

Innovacions democràtiques: són tots els mètodes que permeten la participació ciutadana - mètodes que permeten als ciutadans prendre part en els processos de presa de decisions en l'àmbit públic.

Expliqueu als alumnes que el principal objectiu de la participació és que els ciutadans influeixin en els assumptes que els concerneixen. És una resposta a la situació de tenir a grans grups de persones exclosos dels processos democràtics reals o limitats a votar una vegada cada diversos anys.

Pregunteu als estudiants:

- Com entenen la influència en els assumptes públics? És possible que els ciutadans del carrer puguin tenir aquesta influència?
- Coneixen algun exemple de participació ciutadana/innovacions democràtiques? Han participat alguna vegada en aquesta mena d'activitats?

Doneu als alumnes alguns exemples de mètodes d'ID – consultes, pressupost participatiu, assemblea cívica –. N'han sentit a parlar? Podríeu mostrar exemples d'aquests mètodes de la vostra comunitat local (consell estudiantil a l'escola, pressupost participatiu a la ciutat, consultes obertes sobre el parc al centre de la ciutat, per mostrar que són mètodes que estan a prop dels estudiants).

És important mostrar exemples concrets de l'entorn per ensenyar als alumnes que tenen a prop la participació ciutadana i les innovacions democràtiques i que són fàcils d'utilitzar. Digueu-los que en la segona part/l·liçó estudiaran un exemple més de prop.

Passes a seguir

PART II (45 minuts)

⑥ **Breu recordatori** (5 minuts): si dividiu aquesta activitat en dues parts, recordeu breument als alumnes el que heu debatut durant la primera part, l'experiència amb els tres mètodes de presa de decisions, què és la participació i les innovacions democràtiques.

⑦ **Projecció de vídeo** (7 minuts) - veureu junts un dels vídeos que mostren exemples pràctics d'innovació democràtica (assemblea ciutadana).

⑧ **Breu resum de la pel·lícula** (5 minuts): pregunteu als alumnes què els ha semblat, com ha funcionat l'assemblea ciutadana. Expliqueu en què consisteix l'assemblea ciutadana, mostrant els passos del procés.

⑨ **Demaneu als alumnes que discuteixin en parelles** (7 minuts)

- Quins són els punts forts i febles d'aquest mètode?
- Aquest mètode augmenta la influència dels ciutadans en les decisions importants que es prenen a la ciutat? Per què sí o per què no?

Resumiu el debat en parelles, enumereu els pros i els contres del mètode.

- Com pot augmentar la influència dels ciutadans en les decisions importants?
- Creieu que és possible utilitzar aquest mètode en alguns assumptes de la nostra escola/comunitat?

⑩ **El fil de l'opinió** (10 minuts) - demaneu als alumnes que responguin a les afirmacions situant-se en la línia en la qual un extrem significa «sí» i l'altre «no»; al mig hi ha un espectre, de manera que si no s'està totalment d'acord o en desacord, un pot situar-se en algun punt intermedi.

Si treballeu en línia o si no hi ha prou espai a la sala, es poden utilitzar números de l'1 (rotundament no) al 10 (rotundament sí).

Llegiu les frases següents i demaneu als alumnes que mostrin la seva opinió col·locant-se en la posició correcta:

- Jo tinc un impacte real en el funcionament de la meva escola.
- Tinc un impacte real en el funcionament de la meva ciutat/barri.
- Tinc un impacte real en el funcionament del meu país.

Després de cada frase, doneu una mica de temps perquè se situïn en la línia. A continuació, podeu preguntar a alguns alumnes per què han triat la seva posició (sobretot demaneu explicacions si alguns alumnes han triat punts extrems).

Resum: no és fàcil sentir que la teva veu és escoltada i que tens un impacte real en grups grans. Alguns centres ni tan sols poden reunir-se per debatre en una gran sala, ja que hi ha massa alumnes. Per això necessitem mètodes d'innovació participatius/democràtics destinats a reforçar la influència dels ciutadans del carrer. A la nostra escola o a escala local, podem proposar i iniciar processos d'aquest tipus.

❶ Quins temes són importants per a tu? (7 minuts)

Reflexió individual: demaneu als alumnes que pensin en els tres temes més importants per a ells. Han de ser temes en els quals els agradaria participar més en els processos de presa de decisions o, en general, en els quals pensin que els joves haurien de tenir més veu.

Podeu fer la taula que es mostra a continuació en una pissarra o en una eina virtual com Jamboard. Demaneu als alumnes que escriguin les seves respostes en post-its i les col·loquin en la columna de la dreta (un tema per targeta)

Enumera els temes/qüestions que són importants per a tu i en els quals t'agradaria participar més en les decisions relatives a aquests temes?

Àmbit de l'escola/classe	Àmbit local

Classifiqueu les respostes dels alumnes ajuntant les respostes similars per veure si hi ha alguns temes comuns per a una gran part del grup.

Resumiu tots els temes, centrant-vos en els que siguin populars.

❷ **Trieu juntament amb els alumnes un o diversos temes** (podeu fer-ho per votació ràpida) de l'àmbit escolar o local, que siguin importants per als alumnes, i en els quals cregueu que és possible fer alguna cosa en relació amb la participació dels joves en aquest cas.

Debateu en grups (10 minuts) - com poden participar més els joves en la presa de decisions sobre aquest tema?

Penseu en solucions possibles i realistes, tenint en compte el context de la vostra escola o comunitat (per exemple, en el cas de les normes escolars, podem organitzar debats oberts a l'escola; podem fer consultes per internet i debatre'n els resultats amb el director i els professors; podem demanar al director que organitzi una assemblea ciutadana a la nostra escola sobre aquest tema, etc.).

Els següents passos podrien ser triar una de les idees que considereu més realista i eficaç, planificar-la pas a pas i començar a posar-la en pràctica.

❸ **Feu un resum** - Recordeu breument als alumnes les activitats, els termes principals: participació i innovació democràtica, assemblea ciutadana, la idea d'una democràcia real l'objectiu de la qual és que la veu de tots sigui escoltada i important. Demaneu als participants que esmentin alguna cosa que els hagi resultat interessant o inspiradora.

Model del Consell Ciutadà de Vorarlberg

ÀUSTRIA

Escanejar codi QR
o fer clic a la imatge
per a veure el vídeo

Context

Vorarlberg és una província federal situada a l'oest d'Àustria, més coneguda com a destinació turística entre el llac Constança i les muntanyes. Té una població de 400.000 habitants.

El 1999, Vorarlberg va fundar l'oficina per a assumptes relacionats amb el futur amb la missió d'augmentar la col·laboració entre el govern de l'Estat i la població. L'equip d'aquesta nova oficina es va adonar que la població era molt més activa quan participava en la creació conjunta de les solucions. I la seva iniciativa va aplanar el camí a l'actual cultura de participació ciutadana a Vorarlberg. Avui, els consells ciutadans estan organitzats i coordinats per l'Oficina de Compromís i Participació Voluntària, que depèn del Govern provincial de Vorarlberg. Des de 2006 ja s'han celebrat 13 consells ciutadans d'àmbit estatal i més de 60 regionals i municipals sobre diversos temes socials: clima, joventut, agricultura, refugiats i també educació. Aquest compromís amb la participació ciutadana es va recollir en la Constitució de la província el 2013.

Els consells ciutadans poden ser creats directament pel Govern o el Parlament. La població també pot iniciar un consell ciutadà recollint 1.000 signatures de residents a Vorarlberg majors de setze anys, independentment de la seva ciutadania. Els participants en el Consell Ciutadà se seleccionen a l'atzar del registre d'inscrits, segons els criteris d'edat, sexe i lloc de residència. Això significa que pot ser qualsevol persona resident a Vorarlberg de més de setze anys, independentment de la seva ciutadania.

Com funciona

El consell ciutadà és un procés de quatre passos:

Pas 1: durant una reunió d'un dia i mig, entre quinze i vint participants deliberen sobre una qüestió concreta i elaboren conjuntament recomanacions per al parlament estatal, amb facilitadors independents que guien el procés.

Pas 2: els resultats es presenten públicament i es continuen debatent durant un cafè ciutadà.

Pas 3: representants de la política i l'Administració examinen una possible aplicació de les recomanacions, completen les propostes i elaboren un informe.

Pas 4: la documentació s'envia al govern provincial i al parlament, i també als municipis, que al seu torn faciliten informació sobre les mesures adoptades

Per què vam triar aquest exemple?

Amb el seu Consell Ciutadà, Vorarlberg exerceix un paper pioner a Europa en matèria de democràcia. El model Bürgerrat de Vorarlberg, també conegut com a Consells Ciutadans, es va incloure en l'Informe de l'OCDE sobre participació ciutadana innovadora. La participació ciutadana té fins i tot rang constitucional. En l'apartat 4 de l'article 1 de la Constitució de l'Estat de Vorarlberg s'afirma: «L'Estat es compromet amb la democràcia directa en forma de peticions de referèndums, plebiscits i consultes populars, i també promou altres formes de democràcia participativa.»

Taller

Què és realment la participació democràtica?

 Durada: 3 - 5 hores

Objectiu principal: Els participants aprenen el que significa implicar-se en la societat civil.

Objectius específics:

- Els participants debaten les oportunitats i els reptes de la participació de la societat civil
- Els participants aprenen sobre la innovació democràtica d'un consell ciutadà.
- Els participants aprenen a planificar i dur a terme una campanya de peticions.
- Els participants aprenen a negociar amb els responsables de la presa de decisions
- Els participants aprenen a utilitzar el mètode del «consens sistèmic» per aconseguir una decisió democràtica de grup.

ABANS DE COMENÇAR

Aquest exercici no és una simulació i pretén donar als joves l'oportunitat d'experimentar realment la participació democràtica en el seu centre escolar o recreatiu. Per tant, és necessari que la direcció de l'escola o del centre educatiu hi «participi» primer. Informeu-los dels passos i les conseqüències de l'exercici.

A més, feu-los saber que exerciran un paper important en aquest exercici. Seria un gran inconvenient que els joves tinguessin la impressió que només han de «jugar» a la democràcia.

A. Introducció (20 minuts)

Presenteu el tema de les innovacions democràtiques en general i del consell ciutadà en particular (vegeu la introducció del conjunt d'eines). Feu una descripció general dels objectius i passos de l'activitat i afegiu-hi per què heu decidit fer-la personalment.

B. Consens sistèmic (1 hora)

Repartiu l'[annex 1]. Guieu els alumnes a través del procés de creació de consens sistèmic explicant cada pas.

Creació d'un consens sistèmic

Introducció

El consens sistèmic és un procés de presa de decisions. Es basa en el principi del consens: la vostra classe (grup) pot decidir sobre la qüestió amb la qual tots estiguin més d'acord. En el consens sistèmic, no obstant això, no es demana als membres del grup que estiguin d'acord amb les propostes individuals, sinó que se centra l'atenció en el grau de resistència. Es decideix sobre la qüestió que generi menys oposició per part de tothom. D'aquesta manera, arribareu a un resultat que pugui ser secundat per tots els participants. (Això és important perquè tots estiguin disposats i puguin participar en la recollida de signatures que tindrà lloc més tard).

Materials:

- Paper de paperògraf,
- Retoladors,
- Dispositiu per projectar un vídeo,
- Annexos 1, 2 i 3 impresos

Passes a seguir

❶ Formular la pregunta: (15 - 30 minuts)

En el primer pas, desenvolpeu en petits grups les preocupacions que us agradaria presentar a la direcció del centre. Utilitzeu el mètode de la pluja d'idees per recopilar idees. Què hauria de canviar urgentment en el centre escolar? Què podria fer millor l'escola (centre educatiu)? Assegureu-vos que tots els membres del grup tinguin el mateix espai per expressar les seves idees i desitjos. Tots els suggeriments són benvinguts. En aquesta fase no es comentaran, debateran ni avaluaran. Després de 15 minuts, s'han de posar d'acord en els grups petits sobre una preocupació que els agradaria presentar a la classe (grup) per votar-la. Utilitzeu l'annex 1 per formular la preocupació i creeu una fulla de paperògraf per visualitzar la idea. Si us plau, mostreu com podeu contribuir vosaltres mateixos a posar en pràctica aquesta idea (voluntariat).

❷ Debat: (15 minuts)

En aquesta fase, les preocupacions es presenten en els fulls de paperògraf, es debaten i es comenten.

❸ Fase de decisió: (15 minuts)

Ara s'ha de prendre una decisió. Avalueu les propostes amb «punts de resistència». Si no trobeu cap resistència a una proposta, és a dir, si hi esteu totalment d'acord, li doneu 0 punts. Si una proposta no us sembla acceptable en absolut i sentiu molta resistència, li heu d'atorgar el nombre més alt de punts: 10 punts. Totes les preocupacions poden avaluar-se en els fulls de paperògraf. A cada paper de paperògraf li heu d'assignar la puntuació desitjada (entre 0 i 10 punts). Afegiu també un full de paperògraf que digui: «Cap inquietud». Això es perquè la consultoria sistèmica sempre ha d'incloure l'opció de no canviar res (l'anomenada solució passiva).

4 Avaluació: (15 minuts)

Quan tothom hagi avaluat cada proposta, se sumen els punts de resistència de cadascuna de les propostes: la proposta amb menys punts ha generat menys resistència per part del grup. Això significa que heu trobat el tema que és més probable que acceptin tots els membres del grup.

Demaneu als que hagin obtingut puntuacions altes que expliquin les raons de la seva reticència. Això us ajudarà a entendre millor les necessitats i, possiblement, a ajustar l'aplicació de la decisió per a aquells que tinguin grans dificultats.

5 Vídeo (45 minuts)

Projecteu el vídeo després d'una breu introducció al consell ciutadà. Com que ells mateixos han formulat una inquietud, els participants probablement podran posar-se fàcilment en la pell de les persones que presenten les seves preocupacions en el vídeo.

Inicieu un debat sobre el consell ciutadà i doneu l'oportunitat de fer preguntes de comprensió.

Preguntes:

- Què n'opines d'aquesta innovació democràtica? Hi veus punts forts i febles en aquest procés?
- En quina mesura et sembla útil el consell ciutadà?
- Creus que mil signatures són prou fàcils de recollir?
- Què n'opines del procediment pel qual se selecciona les persones?
- Et sembla legítima l'edat mínima de quinze anys?
- Què t'ha semblat el mètode especial de facilitació dinàmica que es mostra en el vídeo?
- S'hauria d'obligar totes les ciutats i municipis a celebrar un consell ciutadà?
- Quins són els avantatges i els inconvenients?

6 Negociació amb la direcció de l'escola / centre educatiu (aprox. 1 hora)

Els alumnes es preparen per presentar el tema que han triat mitjançant la creació de consens sistèmic en una reunió amb la direcció del centre escolar. Recopilen els arguments i consideren quantes signatures creuen que serien necessàries per tirar endavant la qüestió. També es plantegen si els agradaria contribuir ells mateixos a fer avançar la causa i, en cas afirmatiu, quines mesures adoptarien. Una delegació d'alumnes triada democràticament presenta la qüestió a la direcció del centre i negocia quantes signatures han de recollir els alumnes i en quant temps perquè la direcció del centre s'hagi d'ocupar de la qüestió.

7 Recollida de signatures (d'1 dia a 1 setmana)

Els alumnes creen un full informatiu sobre el tema i llistes de signatures per a la recollida de signatures [Annex 2].

Recullen les signatures a l'escola (durant l'hora del pati i després de classe) o en el seu centre educatiu.

També poden acordar amb la direcció del centre escolar anar a les classes per presentar breument la inquietud.

⑧ Lliurament de signatures (0,5hores - 1hora)

Ajudeu els alumnes a organitzar una reunió amb els responsables de la presa de decisions. Els alumnes lliuren les llistes de signatures i discuteixen els passos següents amb la direcció de la institució.

⑨ Reflexió (1hora- 1,5hores)

Reuniu-vos amb els alumnes una vegada acabat tot el procés.

Formuleu les següents preguntes sense esperar respostes concretes, però interessant-vos per les experiències dels joves.

- *Formular una preocupació*
Com va ser formular una inquietud? Quina part va ser divertida? Quina part va ser difícil?
- *Acordar una preocupació utilitzant el mètode de «creació de consens sistèmic».*
Què et va semblar aquest mètode? Va ser útil per arribar a un acord?
- *Negociació amb la direcció del centre*
Com va ser la negociació amb la direcció del centre? Què va funcionar bé i què no va funcionar tan bé?

Vas aconseguir prou signatures? En cas afirmatiu, estàs satisfet/a amb la manera com es van tractar les teves inquietuds? En cas negatiu, quina podria haver estat la raó? La qüestió no era prou important per a un gran nombre dels teus companys? Què podria fer-se de manera diferent la pròxima vegada? La direcció del centre es va ocupar de la qüestió?

MODEL DE CONSELL CIUTADÀ DE VORARLBERG

Annex 1: Formular la sol·licitud.

Títol:

Què hauria de canviar?

A qui afecta?

Com podria arribar a ser?

Què hauria de passar perquè això es doni?

Exemple:

Títol:

Pacte verd

Què hauria de canviar?

El pati de l'escola no és un lloc agradable per a l'esbarjo.

A qui afecta?

A tots els alumnes i professors

Quin aspecte podria tenir en el seu lloc?

Hauria d'haver-hi més espais verds i arbustos en flor i llocs on la gent gaudeixi passant el temps

Què ha de passar perquè això es doni?

Han de facilitar-se recursos financers per reverdir les zones asfaltades. Cal motivar la comunitat escolar perquè ajudi i s'ofereixi voluntària per al treball.

MODEL DE CONSELL CIUTADÀ DE VORARLBERG

Annex 2: Crear llistes de signatures

Exemple:

Inquietud: _____

Quin és el tema? (En tres frases)

Nom	Classe	Signatura

YOUTH ACT BARCELONA

CATALUNYA

Escanejar codi QR
o fer clic a la imatge
per a veure el vídeo

Context

Youth Act! és una iniciativa del Consell de la Joventut de Barcelona, el Servei Civil Internacional de Catalunya i la Universitat Pompeu Fabra que va començar el 2021 a la ciutat de Barcelona. L'objectiu és proporcionar una plataforma perquè la joventut local tingui un impacte en les polítiques públiques de l'Ajuntament de Barcelona. El projecte va néixer després que cinquanta joves activistes i cinquanta joves acadèmics es reunissin per primera vegada en una nova iniciativa anomenada Àgora dels 100. Junts van desenvolupar un conjunt de trenta propostes polítiques que podrien servir de base perquè la ciutat de Barcelona treballi en els següents temes: feminisme i LGTBI +; model econòmic i desigualtats; emergència climàtica; models educatius; democràcia i lluita contra l'autoritarisme; canvi tecnològic; model territorial i mobilitat; drets humans; antiracisme i decolonialisme; cultura com a motor de canvi.

El novembre de 2021, els organitzadors de Youth Act! van celebrar la primera conferència internacional «Youth Act! time to face common challenges», que va reunir més de trenta activistes de vint països diferents amb l'objectiu d'intercanviar reptes i solucions comunes.

La idea era consolidar aquest tipus de conferències internacionals per permetre als joves de Barcelona conèixer i intercanviar coneixements amb activistes de tot el món.

Com funciona

Fase 1 - Grup impulsor: vint joves, la meitat procedents del món acadèmic i l'altra meitat activistes de la societat civil, han preparat els debats en primera instància seleccionant els reptes prioritaris que es traslladaran a l'Àgora dels 100.

Fase 2 - Àgora dels 100: vuitanta joves s'han sumat al grup inicial, i s'ha constituït el conjunt final de 100 participants. Han treballat en espais temàtics per consensuar tres reptes i tres propostes de solucions prioritàries en cadascun d'ells. El treball dels deu grups / assemblees finals ha donat com a resultat un total de trenta reptes i propostes pendents.

Per què vam triar aquest exemple?

Aquest projecte uneix el món acadèmic i els activistes per influir en els processos d'elaboració de polítiques públiques.

A més, les propostes creades inicialment han estat validades i ampliades per una visió internacional. Tot aquest treball s'ha realitzat en un format híbrid que ha permès la participació de joves de tot el món.

Taller

Petites passes per resoldre grans problemes

 Durada: 4 hores + descansos

Objectiu principal: Els participants debaten com poden trobar solucions als grans problemes socials que troben en la seva vida quotidiana.

Objectius específics:

- Els participants identifiquen temes i reptes importants per al seu grup.
- Els participants debaten i comparteixen les seves opinions sobre temes que els importen.
- Els participants creen activitats i/o projectes socials perquè els dugui a terme el grup o els joves individualment.

Materials:

- Dispositiu per mostrar un vídeo
- Targetes de moderació
- Marcadors
- Papers de rotafoli
- Post-its
- Annex 1 imprès

Passes a seguir

❶ Introducció (5 minuts)

Digueu als participants que avui parlareu dels grans reptes socials i de l'impacte que ells, com a individus i com a petit grup, poden tenir en aquests temes.

❷ Vídeo (20 minuts)

Digueu-los que primer veuran un vídeo sobre Youth Act!, un projecte que es va desenvolupar a Catalunya. En aquest projecte, joves activistes i acadèmics debatien sobre grans qüestions socials i les possibles vies a través de les quals les autoritats podrien abordar-les.

Després de veure el vídeo, plantegeu als participants les preguntes següents:

- Quins temes es van debatre durant la conferència Youth Act!
- Quines accions van emprendre els organitzadors de Youth Act! per aconseguir un canvi?

Podeu donar als participants més detalls sobre l'esdeveniment (vegeu la descripció d'aquesta innovació més amunt).

③ Grans problemes (30 minuts)

Mostreu al grup una llista de sis grans problemes als quals s'enfronten actualment les nostres societats a tot el món:

1. Crisi climàtica
2. Racisme
3. Desigualtat de gènere
4. LGBTQ
5. Política autoritària
6. Desigualtat econòmica

Pregunteu als participants com entenen el significat de cadascun d'aquests problemes. Aclariu-ne el significat si hi ha alguna confusió sobre com s'han d'interpretar.

Digueu-los que avui poden triar quins grans problemes volen debatre: creareu fins a tres grups temàtics i cada grup debatrà un tema diferent.

A continuació, demaneu als participants que pensin quins d'aquests sis problemes són més importants per a ells o quins problemes els agradaria canviar en primer lloc. Col·loqueu els noms dels problemes en diferents taules de la sala i demaneu als participants que es col·loquin al costat del problema que més els importi. Compteu quins tres problemes han reunit més gent i demaneu a les persones de les altres tres taules que s'uneixin a un dels temes més seleccionats.

④ Conèixer els propis problemes (45 minuts)

Després de crear els grups temàtics, lliureu a cada grup un fullet imprès [annex 1].

Digueu-los que per trobar solucions a un problema n'han d'adquirir alguns coneixements. Demaneu-los que discuteixin el problema que han triat i que se centrin en com es manifesta aquest problema en les seves vides. Han de respondre a les preguntes que figuren en els fullets i incloure el punt de vista de cada persona.

Trenta minuts després, demaneu a cada grup que comparteixi les seves respostes. Si alguna cosa és massa vaga, feu preguntes i assegureu-vos que els participants entenen els seus temes.

5 Trobar solucions (1,5 hores)

Digueu als participants que ara és el moment de pensar en solucions per a aquests temes. Digueu als grups que la seva tasca té dues parts:

A. Debateu com poden participar en la solució d'aquests problemes. Proposeu solucions concretes i dividiu-les en tres categories:

- Què puc fer com a individu (per exemple, canviar la forma en què faig X, canviar la forma en què tracto Y)?
- Què podem fer com a petit grup (per exemple, crear una campanya de sensibilització a la nostra escola, canviar alguna cosa en la nostra comunitat)?
- Com podem influir en les autoritats (per exemple, demanar al director de l'escola que faci alguna cosa, escriure una petició al govern local).

IMPORTANT! Com a formadors/professors, intenteu guiar els participants perquè siguin tan concrets com sigui possible amb les seves idees. Per exemple, en lloc d'escriure «informarem la gent sobre la crisi climàtica», els participants poden escriure «podem pintar cartells sobre el canvi climàtic i penjar-los a l'escola».

B. Creeu un cartell en el paperògraf presentant les idees. Feu-ho bonic i llegible.

Doneu als grups una hora i mitja per a aquestes dues tasques. Durant aquest temps, acosteu-vos als grups i comproveu si han entès la tasca. Si és necessari, orienteu-los.

6 Debat silenciós (30 minuts)

Demaneu als grups que col·loquin els seus paperògrafs a les taules. Lliureu a cada participant notes post-it (almenys tantes com grups hi hagi). Digueu als participants que la seva tasca consisteix a acostar-se a les diferents taules i llegir les propostes dels altres grups. A continuació, cadascun ha d'escriure una nota: un suggeriment, un pensament, una crítica constructiva... Al cap de 20 minuts, demaneu als grups que tornin al seu paperògraf original i llegeixin les notes dels altres participants. Poden fer el que vulguin amb els suggeriments: introduir algunes millores en els seus plans originals o rebutjar-les.

7 Resum (15 minuts)

Feliciteu els grups per la feina feta.

Demaneu als participants que aixequin la mà si desitgen transformar els seus plans en accions reals. Animeu-los a intentar-ho amb petits passos i després avançar a poc a poc cap als grans.

Digueu que depèn d'ells decidir què fer a continuació. Poden reunir-se després dels tallers i debatre aquestes idees. Poden dirigir-se a altres grups i treballar amb ells, o demanar ajuda a ONG locals. També poden tornar a tractar aquests temes en futures reunions.

YOUTH ACT BARCELONA

Annex 1: Preguntes per saber més sobre el vostre repte

Pregunta	Significat	Respostes
Què?	Quin és el repte?	
Qui?	A qui involucra i de quina manera?	
Com?	Com afecta el teu poble, ciutat, escola, classe, grup de joves?	
Per què?	Per què és important?	
Quan?	Quan es manifesta el repte en la teva vida? Quan en veus les conseqüències?	
On?	On veus més aquest repte?	

GRUPS DE JOVES AUTOORGANITZATS I EINES PER A LA PARTICIPACIÓ DIGITAL

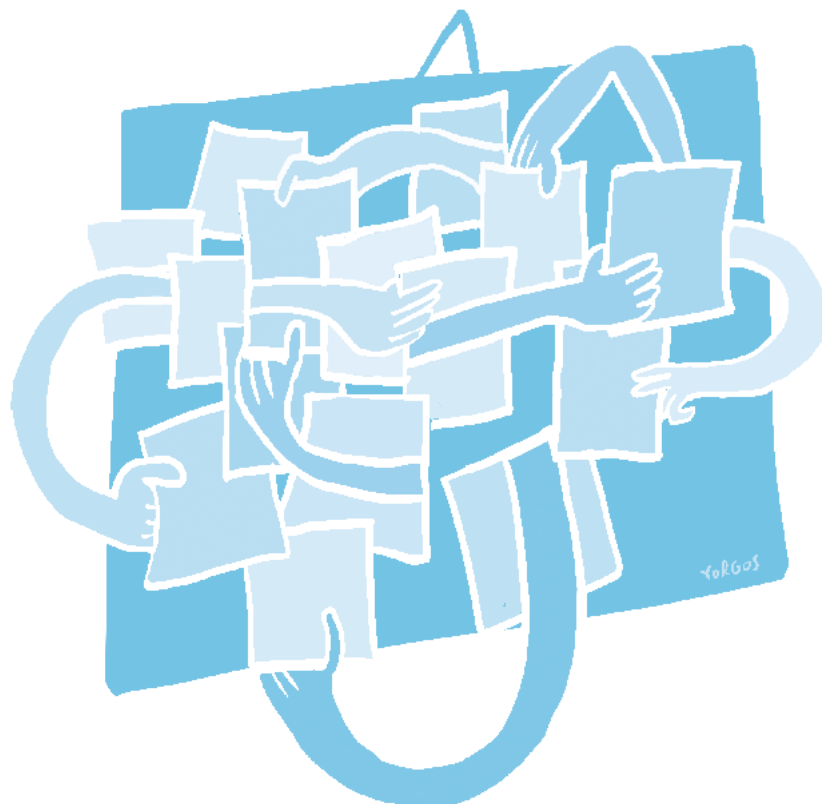
GRUPS DE JOVES AUTOORGANITZATS I EINES PER A LA PARTICIPACIÓ DIGITAL

QUÈ SÓN (I QUÈ NO SÓN)

Posant l'accent en el lideratge no jeràrquic i en els mètodes participatius de presa de decisions, els grups de joves (activistes) es connecten a escala local, internacional i digital per treballar en col·laboració en la cerca de solucions innovadores i sostenibles als reptes comuns. Aquest capítol explora com els moviments activistes autoorganitzats i els grups de joves poden participar més activament en la presa de decisions, especialment mitjançant l'ús d'eines digitals de col·laboració, i com poden tenir més impacte en l'agenda política i/o en les decisions preses en les seves comunitats locals o escoles.

Mentre els professors i els pares es queixen sovint que els joves utilitzen les eines digitals principalment per divertir-se, alguns moviments juvenils les utilitzen de forma realment constructiva, organitzant accions col·lectives de gran impacte, exigint decisions polítiques responsables i sensibilitzant l'opinió pública. Aquestes formes de participació juvenil són fonamentalment diferents de les pràctiques slacktivistes (activitats en línia que requereixen molt poc esforç de compromís, com «agradar», «compartir» o «tuitar»).

Així les activitats participatives dins d'institucions com les escoles, on els processos solen iniciar-los els adults, o fora d'elles, on els joves autoorganitzats actuen pel seu compte, es poden complementar i establir les bases de futurs sistemes polítics més democràtics i centrats en els ciutadans.

EXTINCTION REBELLION

POLÒNIA

Escanejar codi QR
o fer clic a la imatge
per a veure el vídeo

Context

Extinction Rebellion (XR) és un moviment internacional no jeràrquic que lluita per la justícia climàtica i per unes polítiques millors en resposta a la crisi climàtica. Utilitzen mètodes de desobediència civil: protestes, talls de trànsit i peticions.

No tenen líders ni una estructura formal. A Extinction Rebellion, tothom té la mateixa veu en el procés de presa de decisions. Qualsevol pot unir-se al moviment, independentment de la seva edat, nacionalitat o estatus social. Les funcions de coordinació solen recaure en grups marginats i els càrrecs de responsabilitat van rotant per evitar que es perpetuïn les relacions de poder i subordinació.

Garanteixen l'accessibilitat (per exemple, proporcionant llars d'infants, accés en cadira de rodes, evitant l'argot tècnic), tant en les reunions com en les accions. La seva estratègia se centra en fer el treball necessari per forjar autèntiques aliances amb els moviments de base dels grups més marginats.

Com funciona

L'estructura no jeràrquica i ascendent del moviment es manifesta a través del repartiment de tasques i la presa de decisions. Cada persona pot prendre la iniciativa i convidar els altres a contribuir-hi. Els individus s'impliquen decidint de quin element es responsabilitzen i fins a quin punt volen participar.

El moviment es divideix en subgrups de treball més petits (per exemple, grup de mitjans de comunicació, grup de regeneració), i cadascun d'aquests subgrups pot decidir les seves pròpies accions, de manera que el procés de presa de decisions es desenvolupa sense problemes.

Les decisions no es prenen per votació, sinó per consens. Durant el procés de presa de decisions, cada persona té dret a oposar-se. Si això passa, aquesta persona ha d'explicar què creu que està malament en la decisió. El grup discuteix fins a arribar a un consens. El consens a XR consisteix en el fet que cap persona expressi una objecció ferma a la decisió presa.

Per què vam triar aquest exemple?

El funcionament d'Extinction Rebellion a Polònia demostra que els grups democràtics no necessiten líders per ser eficients. Presenten maneres innovadores de prendre decisions i compartir responsabilitats entre els uns i els altres. Pot servir d'inspiració als joves, ja que demostra que la democràcia pot ser una cosa diferent que votar i donar responsabilitats a individus triats.

Taller

Una lliçó sobre Extinction Rebellion

 Durada: 90 Minuts

Objectiu principal: Els participants aprenen sobre la presa de decisions col·lectiva i la posen en pràctica en una petita decisió del seu grup

Objectiu específic: Els participants descobreixen què és Extinction Rebellion i com prenen decisions.

Materials:

- El vídeo sobre Extinction Rebellion, Polònia.
- Un dispositiu en el qual veure el vídeo (televisor/portàtil/projector).

Passes a seguir

❶ Introducció (5 minuts)

Demaneu als alumnes que descriguin com prenen decisions, per exemple a casa o amb els seus amics. Com prenem decisions en general en la nostra societat? Utilitzant les respostes a aquestes preguntes, introduïu el tema de la presa de decisions i expliqueu la pròxima activitat com una manera de prendre decisions d'una manera molt diferent.

❷ Vídeo i discussió (20 minuts)

Mireu el vídeo sobre XR amb el grup. Inicieu el debat plantejant preguntes:

- Què té d'extraordinari aquest grup/moviment?
- Com prenen les decisions? Funcionaria aquesta manera de prendre decisions a la teva classe/escola/grup de joves? Per què sí o per què no?
- Afecten d'alguna manera les decisions polítiques els moviments com XR? Per què sí o per què no?

③ Prendre decisions junts (45 minuts)

- Trieu una decisió real que hàgiu de prendre tu i el teu grup. Hauria de ser una cosa senzilla: què fareu un dia de festa o quina pel·lícula veureu al cinema. És crucial triar un tema que sigui rellevant per al grup i no una construcció falsa només pel bé d'aquesta activitat. També ha de ser una decisió que comprometi els joves i que pugui donar-se en un futur pròxim.
- En primer lloc, el grup ha de crear criteris per a la presa de decisions. Vegeu exemples de regles en l'annex 1. És important que les regles siguin creades pels joves. Han de proposar el que és important per a ells, discutir-ho i escriure-ho.
- Demaneu als participants que proposin regles per a una bona presa de decisions i anoteu-les en una pissarra o paperògraf. Podeu veure exemples de regles en l'annex 2.
- Demaneu a cada persona que escrigui la seva proposta en notes adhesives. Poseu l'accent en el fet que no hi ha idees bones ni dolentes. Al cap de 5 minuts, recolliu-les i col·loqueu-les a la pissarra o el paperògraf. Podeu agrupar les respostes similars i resumir-les. Pregunteu als alumnes si totes les propostes segueixen les regles que han establert. Si no és així, demaneu a la persona que ha fet aquesta proposta que canviï alguna cosa, si és possible.
- Escriviu cada proposta en un paperògraf/pissarra. Demaneu als alumnes que votin la proposta que més els agradi.
- Després de comptar els vots, pregunteu als alumnes si hi ha algú que no estigui d'acord amb la decisió. Si és així, poden argumentar quines normes no es compleixen amb aquesta proposta.

④ Resum (15 minuts)

Pregunteu als alumnes com se senten en prendre aquesta decisió. Senten que és una decisió seva o que els ha estat imposada? Per què? Com poden millorar el procés de presa de decisions per a la pròxima vegada? Consideren que votar és una forma justa de prendre una decisió? Els agradaria intentar prendre una decisió similar per consens, tal com fa XR?

Resumiu dient que els grups sempre poden millorar la seva forma col·lectiva de prendre decisions. Com a grup, sempre poden reprendre les regles de presa de decisions i canviar-les per fer-les més inclusives i democràtiques.

EXTINCTION REBELLION POLÒNIA

Annex 1: Decidir junts

Exemples de les regles per celebrar el primer dia de primavera:

- La data és el 21 de març.
- Tenim un pressupost de 10 euros per persona.
- Ha de ser fora de l'edifici de l'escola.
- Ha de ser inclusiva per a totes les persones de la nostra classe.
- Ha de durar un màxim de 4 hores.

Annex 2: Regles per una bona presa de decisions

Exemples de regles per a una bona comunicació:

- Ens escoltem.
- No ens burlem els uns dels altres.
- Considerem totes les propostes.
- Tothom pot votar.

EINA DIGITAL AULA ALEMANYA

Escanejar codi QR
o fer clic a la imatge
per a veure el vídeo

Context

Creat el 2014, Aula és un concepte que funciona a través d'una plataforma en línia (també una aplicació mòbil) que permet als alumnes de secundària i batxillerat d'entre onze i divuit anys desenvolupar les seves pròpies idees sobre com els agradaria canviar i millorar el seu entorn escolar i decidir com es posaran en pràctica aquestes idees. Els estudiants també tenen l'oportunitat de reflexionar sobre el procés en un context de classe i explorar els vincles entre les decisions de la vida quotidiana i la responsabilitat democràtica. Aula va ser desenvolupada per l'associació alemanya politik-digital e.V. amb el suport de l'Agència Federal Alemanya per a l'Educació Cívica. S'utilitza sobretot a les escoles alemanyes, però també s'ha adaptat a altres contextos aliens a l'educació, com ara la presa de decisions en la comunitat.

Com funciona

1. El consell escolar, que inclou alumnes, professors i la direcció del centre, elabora un contracte que regula la manera en què alumnes i professors poden utilitzar la plataforma en línia Aula. Això inclou com poden aportar idees a Aula, però també les limitacions del que poden fer. L'equip directiu del centre també es compromet a acceptar qualsevol proposta que es decideixi en la plataforma, sempre que aquesta idea sigui acceptable dins dels termes del contracte d'Aula del centre.
2. Una vegada signat el contracte per totes les parts implicades, els alumnes reben un compte d'usuari i poden connectar-se a la plataforma en qualsevol moment i lloc. Poden publicar, debatre, elaborar les seves pròpies idees i donar suport a les idees dels altres a través de la plataforma en línia.
3. Després d'elaborar les idees i agrupar-les en temes, l'equip directiu del centre comprova si una idea és compatible amb el contracte de l'Aula i realitzable a la pràctica.
4. A continuació, les idees se sotmeten a votació.
5. Es posen en pràctica totes les idees que han obtingut vots suficients. La responsabilitat de posar en pràctica la idea recau en el seu creador i en l'equip del projecte d'idees. Poden demanar ajuda al seu delegat de classe, a la direcció del centre o al seu professor.

La plataforma Aula està moderada per professors i alumnes que desitgen assumir més responsabilitats i algunes funcions administratives. Els pares tenen l'opció de sol·licitar comptes que els permetin veure les idees i debats que tenen lloc a l'escola o classe dels seus fills. No tenen cap altre accés al lloc.

Per què vam triar aquest exemple?

En l'àmbit escolar, els alumnes tenen molt poques oportunitats d'influir en l'entorn en el qual passen la major part dels seus dies. Aula és un projecte que els permet participar activament en la configuració dels seus centres escolars mitjançant l'ús d'eines digitals. Aula conjumina l'aprenentatge sobre els mitjans de comunicació i la política i estableix les bases per a una participació política responsable en un món digital. Permet als joves practicar la responsabilitat, les habilitats comunicatives i el pensament creatiu i guanyar confiança en les seves accions.

Taller

Presa de decisions a través d'eines digitals

⌚ **Durada: 3,5 hores + descansos**

Objectiu principal: Els participants aprenen sobre participació digital a partir de l'exemple d'una app anomenada Aula.

Objectius específics:

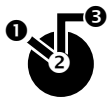
- Els participants entenen el concepte de participació digital.
- Els participants coneixen les possibilitats d'utilitzar la participació digital en els centres escolars.
- Els participants creen idees per utilitzar eines digitals en la presa de decisions en les seves pròpies escoles.

Materials:

- Vídeo d'Aula
- Un dispositiu per veure el vídeo (TV/portàtil/projector, pantalla)
- Pissarra escolar/paperògraf
- Paper de paperògraf o altres fulls grans de paper
- Bolígrafs i retoladors de colors
- Post-it verds, grocs i vermells (tants com participants)

Passes a seguir

❶ Introducció (5 minuts)

Digueu als alumnes que el tema d'aquest taller serà la participació, amb especial atenció a la participació digital. Aquest terme es refereix a les diferents formes en què les persones s'involucren en la presa de decisions a les seves comunitats (escoles, ciutats, països). Hi ha formes tradicionals de participar (per exemple, votar, presentar-se a les eleccions, enviar peticions), i hi ha formes més innovadores que cada any són més populars. Durant aquests tallers, debatran sobre com les eines digitals poden millorar la participació en els seus centres escolars.

❷ Aula és un exemple per a nosaltres? (20 minuts)

Digueu als alumnes que ara veuran un breu vídeo amb un exemple de participació digital. Després debatran 3 preguntes (vegeu més endavant).

Escriviu aquestes preguntes en una pissarra o presenteu-les en una pantalla:

- Com descriuries la idea d'Aula als teus companys?
- Quines possibilitats ofereix aquesta plataforma als estudiants?
- Quins reptes veus a l'hora d'implantar un procés de presa de decisions similar a les escoles?

Els alumnes veuen la pel·lícula sobre Aula.

Després de veure el vídeo, digueu-los que treballaran en tres fases. Primer pensaran en les preguntes ells sols durant dos minuts. A continuació, compartiran les seves idees en parelles durant sis minuts i arribaran a conclusions comunes. Al final, cada parella d'alumnes exposarà les seves reflexions a tot el grup.

Procés:

- 2 minuts reflexió en solitari
- 6 minuts posada en comú en parelles
- 12 minuts de posada en comú en sessió plenària

Pregunteu als alumnes si tenen algun dubte sobre el vídeo i les normes d'ús d'Aula. En l'annex 1 trobareu les preguntes més freqüents i les seves respostes.

❸ Llista d'eines digitals (15 minuts)

Digueu al grup que Aula és una innovació única, però que parts de l'eina es poden transferir fàcilment a qualsevol grup. Pregunteu als participants si coneixen/utilitzen alguna eina digital que pugui ajudar en aquests processos:

- crear nous projectes i idees
- discutir noves idees
- debatre
- prendre decisions comunes

En un paperògraf/pissarra, elaboreu una llista de les eines esmentades pel grup. Digueu al grup que aquesta llista serà útil en la següent part.

④ Accessibilitat de la participació digital (30 minuts)

Demaneu als alumnes que reflexionin sobre les limitacions de la participació digital. Subratlleu que la participació i la democràcia reals només són possibles a condició que siguin accessibles a tothom.

Doneu-los dues preguntes perquè reflexionin:

- Podeu donar exemples de situacions en les quals els alumnes no tindrien el mateix accés a aquesta eina digital?
- Com podríem resoldre aquests problemes? Proposa almenys 3 idees.

Al cap de 10 minuts, demaneu als alumnes que comparteixin les seves respostes amb el grup. En una pissarra o paperògraf, escriviu la llista de possibles problemes i solucions que ha creat el grup.

⑤ Eines digitals en el nostre grup (90 minuts)

Dividiu els alumnes en grups de 3 a 5 persones. Doneu a cada grup una pissarra i bolígrafs de diferents colors. Digueu als alumnes que ara reflexionaran sobre l'ús d'eines digitals en la presa de decisions del seu grup. Especifiqueu que la seva tasca ara és triar un problema/qüestió que tinguin dins de la seva classe/grup de joves, que podria resoldre's amb la presa de decisions (per exemple, triar on anar de viatge o decidir com volen que sigui la seva classe).

A continuació, han de crear una proposta sobre com podrien utilitzar les eines digitals que coneixen per prendre decisions comunes. Poseu l'accent en el fet que les propostes han d'incloure alguna cosa més que una simple votació: han de permetre als alumnes compartir els seus pensaments, propostes i debats. Els grups han de crear una proposta completa responnent a les següents preguntes:

- Quin és el problema que ens agradaria resoldre?
- Quina és la decisió associada a aquest problema que caldria prendre?
- Quina eina(s) hem d'utilitzar en aquest cas?
- Quines capacitats ens donarà aquesta eina?
- Per què les eines digitals ens ajudarien a prendre aquesta decisió?
- Com hauríem de dur a terme aquest procés pas a pas?

Escriviu aquestes preguntes en un paperògraf/pissarra.

Els participants han de dibuixar un cartell anunciant la seva proposta i preparar-se per presentar-lo a tot el grup.

Doneu als participants 40 minuts per crear les seves propostes. Després, demaneu a cada grup que presenti la seva idea davant la classe durant 5 minuts. Després de cada presentació, els oients disposen de 5 minuts per fer preguntes als grups que l'han presentat. Cada grup respon a les preguntes o les anota per considerar-les més endavant.

Al final d'aquesta part, els alumnes poden decidir per consens quines propostes els agradaria aplicar al seu grup.

⑥ Resum i feedback (40 minuts)

Recordeu al grup tot el que heu parlat durant aquest taller.

Lliureu a cada participant 3 post-its: 1 verd, 1 groc i 1 vermell i demaneu-los que hi escriguin el següent:

- En el paper verd, hi han d'escriure una conclusió, reflexió o pensament que tinguin després d'aquest taller.
- En el paper groc, una pregunta/preocupació que tinguin després d'aquest taller.
- En el paper vermell, les coses que no entenen sobre la participació digital.

Digueu-los que tenen 5 minuts per escriure les seves respostes. Transcorregut aquest temps, recolliu els post-its de cada alumne i agrupeu-los per temes en la pissarra/paper. Resumiu les respostes de cada categoria (verd/groc/vermell). Si en teniu coneixements, responeu a les preguntes o dubtes. Si no, animeu els alumnes a investigar sobre el tema després dels tallers.

EINA DIGITAL AULA

Annex 1: Més informació sobre Aula

Quines són les normes de l'acord de cooperació amb Aula?

- S'arriba a tots els òrgans de consulta de l'escola (tots els comitès importants: conferències generals, conferències de gestió escolar, conferències escolars, etc.) perquè ningú pugui dir que no sap que els alumnes poden dissenyar, seleccionar i realitzar projectes amb l'ús d'Aula.
- S'estipula que totes les idees que es considerin «acceptades» en el marc del contracte Aula són importants.
- Informació addicional sobre el consell d'alumnes del centre: continua sent plenament responsable de les seves tasques en el centre i no perd la seva rellevància gràcies a les oportunitats de codeterminació que ofereix Aula. No obstant això, també té la tasca de nomenar un equip de moderadors.

Què diu la llei sobre aquest tema?

- En un tribunal, els acords d'Aula no són vinculants, però comporten una gran obligació moral.

A qui es nomena en l'acord de cooperació?

Tots els que assumeixen funcions en el procés, per exemple:

- els que generen idees
- els que donen suport a les idees
- els responsables de les idees (dos per cadascuna)
- l'equip de revisió (comprova l'aplicació i qui ha de participar)
- Els facilitadors (responsables de vetllar pel compliment de les normes i de concedir medalles a les idees seleccionades).

Què més hi ha en el contracte?

Hi ha un procés fix pel qual les idees arriben a una possible votació per part dels estudiants. Això es descriu en el contracte.

EINA DIGITAL AULA ALEMANYA / ANNEX 1 PÀGINA 2

En quins àmbits poden proposar canvis els alumnes?

- Idees de disseny espacial.
- Establir normes de conducta per al funcionament ordenat de l'escola (normes de la casa)
- Normes per a l'esbarjo.
- Menjar i beure en els esbarjos.
- Les activitats extraescolars ofertes per l'escola en el marc del personal i les instal·lacions disponibles a l'escola.
- La cooperació amb centres i institucions no escolars en el marc de projectes destinats a obrir l'escola al seu entorn social i tenint en compte les necessitats materials donades.
- L'organització d'esdeveniments escolars especials.
- L'establiment i desenvolupament d'associacions escolars.
- Els principis interns de l'escola per a les excursions, així com els viatges de classe i de curs.
- Els principis per a les activitats de grups d'alumnes a l'escola.
- Altres assumptes que siguin competència de la conferència escolar o dels representants dels alumnes.
- Normes a classe.
- Exigir transparència als professors en el disseny de normes o plans d'estudis.
- Planificació de viatges específics de classe o festivals escolars.
- Qüestions sobre el mobiliari de les aules o de l'escola.
- Canvis en el propi procés de l'Aula.
- Ajudar a donar forma al concepte d'escola.
- Demostracions o plans de projectes fora de la comunitat escolar.

Altres opcions amb Aula: discussió de documents oficials del consell d'alumnes en tota l'escola.

Quins són els límits de la cogestió?

- Legislació aplicable.
- Llei escolar/reglament escolar.
- No hi ha idees que només beneficiïn individus o determinats alumnes.
- No es pot influir en la política de personal de l'escola a través d'Aula.
- Els costos s'han de cobrir mitjançant un concepte de finançament independent.

Altra informació:

- Els facilitadors vetllen pel respecte de les normes de la plataforma.
- En cas de tres infraccions de les normes d'ús de la plataforma, s'exclourà la persona en qüestió de la participació a través de la plataforma i es bloquejarà el compte durant dos mesos. Si la persona en qüestió torna a acumular tres infraccions, el compte es bloquejarà durant quatre mesos. Per establir una violació, almenys tres moderadors han de confirmar-la. Després de cada violació, s'enviarà un advertiment a la persona.
- En la plataforma no s'hi ha d'escriure insults, missatges discriminatoris ni cap altre contingut ofensiu.
- No s'han de discutir conflictes personals a la plataforma ni parlar sobre persones.
- No s'han d'escriure a la plataforma noms complets d'alumnes o professors. Es permeten noms d'usuari (com maxmus) o abreviatures del cognom, com Max M.
- Quan es triï una foto de perfil, cal assegurar-se que es donen els drets d'ús de la imatge. Per tant, s'han d'utilitzar fotos amb llicències obertes o fotos pròpies. Estan prohibits els continguts ofensius, insultants o pornogràfics.
- Els suggeriments de millora s'han de formular de manera constructiva. No han de contenir simplement una devalluació de la idea sense donar raons.

GRUP DIVERS D'OSONA

CATALUNYA

Escanejar codi QR
o fer clic a la imatge
per a veure el vídeo

Context

Promogut pel Consell Comarcal, el Grup Jove d'Osona és un espai per fomentar la participació activa dels joves amb una visió integradora i una perspectiva intercultural. La idea va sorgir durant la col·laboració entre el Servei de Joventut i el Servei d'Acolliment i Integració del Consell Comarcal d'Osona per a l'elaboració del Pla Comarcal de Joventut.

Aquesta iniciativa anima els joves a col·laborar amb l'Administració pública en benefici de tots els joves de la comarca. L'objectiu és abordar les dificultats amb els estereotips i les etiquetes, millorar la convivència i generar sinergies per actuar davant de possibles situacions discriminatòries.

El grup està format actualment per dotze joves d'entre quinze i vint-i-quatre anys. Es reuneixen mensualment i treballen en la cohesió del grup, el reconeixement de la diversitat i la promoció de petites accions que puguin tenir impacte a escala comarcal.

És un grup obert: qualsevol jove s'hi pot unir. El grup aspira a convertir-se en un espai de participació i treball propi, independent de l'Administració, amb capacitat per contribuir i influir en les polítiques relatives a la joventut.

Com funciona

El govern comarcal d'Osona va voler elaborar el Pla Comarcal de Joventut a partir de la participació puntual d'un grup de joves. Els treballadors en l'àmbit de la joventut van decidir crear un grup de treball amb una visió interseccional per donar al pla un aspecte integrador. El grup es va formar i va començar a participar en el Pla Regional de Joventut i continua col·laborant en el desenvolupament de polítiques públiques de joventut. Organitzen seminaris i tallers sobre antiracisme, moviment LGBTQ+, amb algunes activitats lúdiques i no formals que proposen.

En el futur volen treballar en la creació d'un grup independent de l'Administració. La consolidació d'aquest grup donarà als joves de la regió l'oportunitat de poder actuar amb la seva pròpia veu per crear noves polítiques de joventut.

Per què vam triar aquest exemple?

Es tracta d'una forma innovadora d'incloure joves de diversos orígens en l'elaboració de polítiques a escala local. El seu funcionament pot considerar-se una «escola de participació» amb l'objectiu d'empoderar els joves i que tinguin veu pròpia com a cocreadors de les polítiques de joventut.

Taller

Treball interior. Donem un cop d'ull al nostre interior

Durada: 2 hores 45 minuts + descansos

Objectiu principal: Els participants analitzen com les diferències de privilegis es reflecteixen en la presa de decisions en els seus grups

Objectius específics:

- Els participants augmenten el seu autoconeixement.
- Els participants identifiquen el paper que tenen dins de la seva classe/grup.
- Els participants analitzen la seva influència/posició dins del grup.
- Els participants creen idees sobre com poden garantir una participació més igualitària en el seu grup.

Materials:

- Vídeo sobre el Grup Divers d'Osona
- Dispositiu per projectar un vídeo
- Paper de rotafoli
- Retoladors
- Annex 1 imprès

Passes a seguir

❶ Introducció (5 minuts)

Digueu als participants que avui debatreu sobre com les diferents persones d'un grup poden tenir postures diferents que reflecteixin els seus privilegis. Intentareu trobar solucions a aquests problemes en el vostre grup. Demaneu al grup que proposi alguns exemples en els quals les diferents posicions reflecteixin privilegis en la societat.

❷ Vídeo (15 minuts)

Digueu als participants que veureu un vídeo sobre el Grup Divers d'Osona. Aquest grup inclou persones de diferents orígens. Junts debaten temes importants i poden donar els seus suggeriments al Consell Comarcal d'Osona.

Després de veure el vídeo, expliqueu que, inspirats per aquest grup, parlareu sobre com podeu garantir que persones de diferents orígens puguin tenir les mateixes oportunitats en el vostre grup/classe.

③ El nostre grup (30 minuts)

Dividiu els participants en grups més petits. Doneu a cada grup una sèrie de preguntes:

- Quins són els objectius del nostre grup?
- Quins beneficis obtenim d'estar junts?
- Veiem algun obstacle per participar activament en el grup? En cas afirmatiu, quins són?

Si els participants tenen problemes per entendre les preguntes o aportar idees, els podeu plantejar preguntes més detallades:

- Objectius del grup (què feu junts: aprendre?, passar a l'acció?, debatre temes?)
- Beneficis (què és el més important per a tu en aquest grup?, com saps que el temps en aquest grup no es perd?)
- Obstacles (totes les persones participen per igual en les nostres activitats? Si no és així, per què? Tal vegada per diferències d'edat, barreres lingüístiques, diferències de personalitat...).

Resumiu les respostes en el grup. Si les persones tenen perspectives diferents, podeu dir que el següent exercici els pot ajudar a entendre l'arrel d'això.

④ Un pas endavant (40 minuts)

Digueu als participants que ara rebran la descripció d'una «identitat falsa». La seva tasca consisteix a analitzar-la i imaginar que són aquesta persona. Doneu-los les descripcions impreses (1 per persona). Si hi ha més persones, moltes poden rebre la mateixa descripció [annex 1]. Doneu als participants uns minuts per llegir i analitzar les seves descripcions.

Demaneu-los que es col·loquin un al costat de l'altre formant una fila. Els llegireu frases [annex 2]: si la frase reflecteix la persona en la seva «identitat falsa», hauran de fer un pas endavant. Digueu-los que si no estan segurs de si han de fer un pas, decideixin com creuen que se sentiria la seva «personalitat falsa».

Després de llegir l'última frase, demaneu a les persones que han arribat al primer lloc en aquesta «carrera» que mirin cap enrere. Digueu-los que, encara que les personalitats no eren reals, reflecteixen com les persones de diferents grups (inclòs el teu) tenen diferents punts de partida en la vida. Les diferències entre els participants demostren que no n'hi ha prou amb donar a tothom els mateixos drets per participar, sinó que també cal donar-los les mateixes oportunitats.

Demaneu als participants que tornin als seus seients i pregunteu-los el següent:

- Com t'has sentit a l'acabar la «carrera»?
- Com t'has sentit en veure les diferents posicions en les quals se situava la gent al final?
- T'agradaria fer algun canvi, perquè les persones del teu grup tinguessin les mateixes oportunitats?

Digueu-los que la seva pròxima tasca serà crear solucions per a les possibles desigualtats en el seu grup.

5 Solucions per al nostre grup (1 hora)

Dividiu els participants en parelles. Digueu-los que responguin a les dues preguntes següents:

- Quines normes podem establir en el nostre grup que proporcionin igualtat d'oportunitats a cada membre?
- Quines solucions proposaríem perquè cada persona tingui les mateixes oportunitats de dir el que pensa i prendre decisions amb nosaltres?

Si els participants tenen problemes per crear solucions, podeu donar-los categories entre les quals triar:

- barreres lingüístiques
- accés a Internet i a eines digitals
- procedència de famílies amb ingressos baixos
- diferents orígens ètnics
- minories sexuals
- desigualtats de gènere
- introvertits / extravertits

Després de 15 minuts de treball en parelles, demaneu als participants que creïn petits grups (de 6 a 8 persones) i discuteixin les seves solucions. Concediu als grups 15 minuts per intercanviar les seves idees. Després, demaneu a cada grup que llegeixi les seves idees.

Pregunteu si tots estan d'acord amb totes les idees. Si no és així, doneu als participants l'oportunitat d'intercanviar les seves idees.

Creeu entre tots una «Llei d'igualtat d'oportunitats» en un paperògraf o en línia. Anoteu totes les normes i solucions que hagi creat el grup.

6 Resum (15 minuts)

Feliciteu a tots els participants per la feina feta. Demaneu als alumnes que agafin un paper i un bolígraf i acabin les següents frases:

- El més important que he après avui és que...
- M'alegro que...
- Em pregunto...

Digueu als participants que, a partir d'ara, tots junts sereu responsables que totes les persones del vostre grup tinguin les mateixes oportunitats.

GRUP DIVERS D'OSONA

Annex 1: Imagina que ets aquesta persona

Alicia

Ets ciutadana d'aquest país. Vas néixer i vas créixer aquí, però els teus pares van emigrar d'Egipte. Vius amb els teus pares, que tenen bones feines però no passen gaire temps amb tu. Durant el Ramadà et saltes algunes classes per anar a la mesquita

Maria

Vas néixer en un altre país i vas haver d'abandonar-lo a causa d'una guerra. Vius en un petit apartament amb la teva àvia. Els teus pares es van quedar al teu país d'origen. No t'agrada l'aspecte del teu cos.

Joan

Ets ciutadà d'aquest país. El teu pare té una bona feina i la teva mare es queda a casa cuidant-te. Surts sovint amb amics, també tens xicota. En el futur t'agradaria ser futbolista, per això tens entrenament de futbol cada dia.

Mateu

Vas néixer en aquest país, però no en tens la ciutadania. Els teus pares viuen junts, però solen barallar-se molt. Pateixes ansietat i depressió, però et fa por demanar ajuda a algú. No tens ordinador ni telèfon mòbil

Laura

Tens una bona família. Els teus pares tenen bones feines i no et falten mai recursos econòmics. Estàs sana i ets intel·ligent, a l'escola caus bé a tothom. No obstant això, tens por de dir-li a algú que ets gai.

GRUP DIVERS D'OSONA

Annex 2: Un pas endavant - llista de frases

- No has tingut mai dificultats econòmiques greus.
- Tens un habitatge digne amb línia telefònica i televisió.
- Sents que la teva llengua, religió i cultura són respectades en la societat en la qual vius.
- Saps on acudir per demanar consell i ajuda si els necessites.
- No t'has sentit mai discriminat pel teu origen.
- Tens una protecció social i mèdica adequada a les teves necessitats.
- Pots anar-te'n de vacances una vegada a l'any.
- Tens una vida interessant i ets positiu sobre el teu futur.
- No tens por que t'assetgin o t'ataquin al carrer o en els mitjans de comunicació.
- Pots enamorar-te de la persona que triïs.
- Pots utilitzar Internet i beneficiar-te'n.
- Tens a prop la major part de la teva família.
- T'identifiques com a ciutadà d'aquest país.
- Et sents a gust amb el teu cos.

Sobre nosaltres:

Aquest conjunt d'eines didàctiques per a treballadors de joventut i professors s'ha desenvolupat en el marc del projecte europeu **Innovacions Democràtiques en el Treball Juvenil (DIYW)**, cofinançat pel Programa de la Unió Europea Erasmus+ i iniciat per quatre organitzacions de la societat civil i empreses socials: Associació Catalana de Professionals de Polítiques de Joventut (Espanya), Centre per a l'Educació de la Ciutadania (Polònia), Ciutadans per Europa (Alemanya) i DeGeDE (Societat Alemanya per a l'Educació Democràtica - Alemanya). L'objectiu del projecte és abordar el creixent desencantament democràtic i l'erosió a Europa i fer costat als professors i treballadors de joventut en l'apoderament dels joves per imaginar una democràcia més enllà del vot, per imaginar-se a si mateixos com a part activa d'una democràcia participativa en construcció. De gener de 2021 a agost de 2023, DIYW va reunir treballadors de joventut, professors, actors de la societat civil, joves, realitzadors de vídeos i experts en innovacions democràtiques. Van desenvolupar, van provar i van difondre diversos materials didàctics que ajuden els treballadors de joventut i els professors a presentar als joves les innovacions democràtiques. Aquestes innovacions han estat dissenyades i aplicades per fer avançar la democràcia i implicar més activament les persones, i especialment els joves, en el disseny de les polítiques i la presa de decisions que afecten les seves vides.

L'Associació Catalana de Professionals de la Joventut (ACPJ) es va fundar el 2004 amb l'objectiu de regular el treball dels treballadors de joventut i defensar-los davant les institucions. Per aconseguir-ho, treballem en diferents línies, com ara reivindicar la dignitat social i laboral del col·lectiu juvenil, representar els membres i associats davant les institucions que duen a terme les polítiques de joventut, promoure el disseny de programes de formació dirigits a aquests professionals, establir els mecanismes necessaris per garantir la representació territorial de tots els associats, organitzar activitats formatives i socials per fomentar la cohesió del col·lectiu i promoure el desenvolupament de les polítiques de joventut.

El Centre d'Educació per a la Ciutadania (CCE) és l'organització educativa més gran no governamental de Polònia. Amb el suport del CCE, els professors porten a l'escola mètodes i temes que ajuden els alumnes a comprometre's amb la seva educació i a afrontar millor els reptes del món modern.

Duem a terme programes que desenvolupen la fe en les pròpies capacitats, l'obertura i el pensament crític, ensenyen cooperació i responsabilitat, fomenten el compromís amb la vida pública i les activitats socials. Seguim les tendències actuals i responem als reptes educatius que apareixen en un món canviant.

Les solucions que proposa el CCE es basen en més de vint-i-vuit anys d'experiència, coneixements especialitzats i cooperació amb professionals. Prop de quaranta mil professors i directors de gairebé deu mil escoles de tot Polònia utilitzen el nostre servei.

Ciutadans per Europa gUG (CFE) és una organització sense ànim de lucre amb seu a Berlín que se centra en l'apoderament de la societat civil, l'enfortiment de la democràcia i la promoció de la diversitat i el desmantellament de la discriminació i el racisme. Des de 2010 advoquem per una societat més participativa i inclusiva a escala local i europea i ens esforcem per aconseguir la representació de totes les comunitats marginades. Les nostres activitats abasten des de la recerca i les publicacions fins a l'apoderament a través de tallers/formació, consultoria sobre diversitat i inclusió, recopilació de dades sobre igualtat i lluita contra la discriminació, activisme de base i projectes educatius audiovisuals. Aquestes activitats són dutes a terme pel nostre equip interdisciplinari i divers, format per persones de color, en col·laboració amb les nostres xarxes i experts del món acadèmic, la política, la societat civil i les comunitats. Els nostres projectes reben àmplia atenció en els mitjans de comunicació, la política i les comunitats.

La Societat Alemanya per a l'Educació en la Democràcia (DeGeDe) és una xarxa d'actors de l'educació i la pràctica educativa, la recerca educativa, i també l'Administració i la política educativa, l'objectiu de la qual és promoure i aglutinar els discursos nacionals i internacionals sobre l'educació en la democràcia i establir impulsos.

L'objectiu de la DeGeDe és capacitar nens, joves i adults perquè contribueixin a donar forma a una societat democràtica i inclusiva. Per això, la DeGeDe promou la democratització de les institucions i organitzacions educatives formals i no formals. Fem costat a nens, joves i educadors perquè desenvolupin competències democràtiques específiques de cada assignatura i transversals, i perquè experimentin l'autoeficàcia com a ciutadans en la democràcia com a forma de vida, societat i governança.

Promovem el desenvolupament de l'educació democràtica mitjançant debats entre els membres, projectes pràctics i la connexió amb els discursos de les ciències socials, especialment la teoria de la democràcia.

www.democracyandyouth.eu